

**UNIVERZITA
JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA**

Magisterské kombinované studium

2010 – 2012

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Jitka Sibalová

**Strukturální fondy v ČR v období 2007 - 2013 ve vztahu
ke zvýšení konkurenceschopnosti MSP
prostřednictvím vzdělávání**

Praha 2012

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Štefan Toth

COMENIUS UNIVERSITY PRAGUE

Master Combined Studies

2010 - 2012

DIPLOMA THESIS

Jitka Sibalová

**Structural Funds in the CR in the period 2007 - 2013 in
relation to the increase competitiveness of SMEs
through training**

Prague 2012

The Diploma Thesis Work Supervisor:

Ing. Štefan Toth

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 21. 3. 2012

Jitka Sibalová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucímu práce Ing. Štefanu Tothovi za metodickou pomoc při zpracování této práce.

Anotace

Diplomová práce se zabývá finančními nástroji podporujícími zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků prostřednictvím vzdělávání v České republice v programovém období 2007 – 2013. Analýza zahrnuje implementované operační programy čerpající finanční prostředky prostřednictvím Evropského sociálního fondu a Evropského fondu regionálního rozvoje s ohledem na vymezené území realizace a následné dopady konkrétního opatření. Cílem práce je definování finančních nástrojů pro čerpání finančních prostředků alokovaných na podporu malého a středního podnikání v regionech soudržnosti NUTS II.

Klíčové pojmy

Evropský sociální fond, Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský investiční fond, rámcový program, operační program, programovací dokumenty, projekt, dotazníkové šetření, GG EDUCA, NUTS II, prioritní osa, oblast podpory.

Annotation

The thesis deals with financial instruments that support increasing of SMEs competitiveness through training and education in the Czech Republic in the programming period 2007 - 2013. The analysis includes the implemented operational programs receiving funding through the European Social Fund and European Regional Development Fund according to the defined territory of realization subsequent impact of a particular measure. The aim of the thesis is to define financial instruments for the use of funds allocated to support small and medium enterprises in the NUTS II regions.

Key words

European Social Fund, European Regional Development Fund, European Investment Fund, Framework Programme, Operational Programme, programming documents, project, questionnaire survey, GG EDUCA, NUTS II, priority axis, support area.

OBSAH

1. ÚVOD	10
2. CÍL A METODY PRÁCE	11
2.1. Cíl práce	11
2.2. Metody práce	12
3. LITERÁRNÍ REŠERŠE	14
3.1. MSP – pilíře hospodářství	14
3.1.1. Charakteristika MSP	14
3.1.2. SWOT analýza konkurenceschopnosti MSP	16
3.1.3. Koncepce rozvoje MSP v letech 2007 - 2013	18
3.2. Politika Hospodářské a sociální soudržnosti EU	21
3.2.1. Cíle politiky Hospodářské a sociální soudržnosti	21
3.2.2. Nástroje politiky Hospodářské a sociální soudržnosti	22
3.3. Strukturální a investiční fondy podporující rozvoj MSP	23
3.3.1. Evropský fond regionálního rozvoje	23
3.3.2. Evropský sociální fond	23
3.3.3. Institucionální zajištění	25
3.3.4. Evropský investiční fond	26
3.4. Členění České republiky z hlediska čerpání finančních prostředků z EU	26
3.4.1. Územněsprávní členění České republiky	26
3.5. Základní programové dokumenty	28
3.5.1. Strategické obecné zásady společenství	28
3.5.2. Národní strategický a referenční rámec České republiky na léta 2007 - 2013	29
3.5.3. Národní rozvojový plán České republiky 2007 – 2013	29
3.5.4. Operační programy	30
3.6. Finanční nástroje evropských fondů a komunitárních programů pro podporu MSP v ČR	31

3.6.1.	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost.....	32
3.6.2.	Operační program Podnikání a inovace	38
3.6.3.	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace	45
3.6.4.	Komunitární programy	49
3.7.	Finanční nástroje pro podporu vzdělávání MSP	51
3.7.1.	Základní charakteristika	51
3.7.2.	Globální grant EDUCA	52
3.7.3.	Podporované aktivity.....	52
3.7.4.	Cílové skupiny a vymezení územního dopadu.....	53
4.	PRAKTICKÁ ČÁST.....	54
4.1.	Finanční nástroje pro čerpání prostředků alokovaných ke zvýšení konkurenceschopnosti MSP prostřednictvím vzdělávání v regionech soudržnosti NUTS II	54
4.1.1.	Zaměření analýzy	54
4.1.2.	Formulace problému.....	54
4.1.3.	Vyhodnocení realizace a dopadů GG EDUCA	54
4.2.	Ověření údajů vyplývajících z analýzy	57
4.2.1.	Vybrané relevantní ukazatele	57
4.3.	Dotazníkové šetření	61
4.3.1.	Zaměření a účel dotazníkového šetření	61
4.3.2.	Interpretace výsledků dotazníkového šetření	64
4.3.3.	Hodnocení dotazníkového šetření	71
4.3.4.	Doporučení	74
5.	ZÁVĚR.....	75
	SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY A PRAMENŮ	77
	SEZNAM POUŽITÉ ZAHRANIČNÍ LITERATURY A PRAMENŮ.....	80
	SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ.....	81
	SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK	82

SEZNAM ZKRATEK

7.RP	Sedmý rámcový program
CIP	Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EIF	Evropský investiční fond
EK	Evropská komise
ERDF	Evropského fondu regionálního rozvoje
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
GG EDUCA	Globální grant EDUCA
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
LAU	Local Administrative Units
MMR ČR	Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
MPO ČR	Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky
MPSV ČR	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
MSP	Malé a střední podniky
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
MŽP ČR	Ministerstvo životního prostředí České republiky
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
OP	Operační program
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP VaVpI	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
OPPI	Operační program Podnikání a inovace
SOZS	Strategické obecné zásady společenství
SMK	Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti
VaV	Výzkum a vývoj

1. ÚVOD

V současném globalizujícím se světě by se mohlo zdát, že důležitost malých a středních podniků (dále jen MSP) klesá. Opak je však pravdou. Nejen Česká republika (dále jen ČR) ale i Evropská unie (dále jen EU) na podporu rozvoje a posílení konkurenceschopnosti MSP poskytují stále více finančních prostředků. MSP se stávají na nadnárodní úrovni významným aktérem zajišťujícím hospodářský růst regionů. Svoji nezastupitelnou funkci mají i v národním hospodářství. Jejich prosperita je odrazem zdravého podnikatelského prostředí. Mají schopnost vstřebávat značnou část pracovních sil uvolněných z velkých podniků, zajišťují nárůst nových pracovních míst a tím se stávají důležitým a podstatným článkem pro rozvoj a zajištění zaměstnanosti. Po zapojení ČR do EU se naplno otevírají možnosti českých MSP snadněji vstoupit na integrované evropské trhy. Pro řadu firem se tak otvírá mnoho atraktivních podnikatelských příležitostí, snadnější spolupráce, možnost učit se a porovnávat. Nelze ovšem opomenout i nevýhody pro české MSP, kterým vstupem do vyspělé tržní ekonomiky musí čelit, protože se zde střetávají se zkušenou a silnou konkurencí. Jednou z možných cest, jak mohou české MSP v takto obtížných konkurenčních podmínkách EU uspět, je podpora vzdělávání a inovace. Kvalitní lidské zdroje, podpora rozvoje vzdělávání a inovační procesy se stávají základním prostředkem pro konkurenceschopnost ve všech oblastech rozvoje. Nejvýznamnějším nástrojem pomoci jsou evropské fondy. Touto problematikou se zabývá i teoretická část práce, která je tvořena rešerší z primární dokumentace EU a ČR vztahující se k provádění politiky *Hospodářské a sociální soudržnosti* (dále jen HSS). Jedním z nástrojů politiky HSS jsou strukturální fondy, kam se řadí i *Evropský sociální fond*¹ (dále jen ESF) a *Evropský fond regionálního rozvoje*² (dále jen ERDF) jejichž prostřednictvím jsou v programovém období 2007 – 2013 implementovány operační programy, jejichž globální i specifické cíle zasahují přímo do problematiky podpory rozvoje vzdělávání v rámci zvýšení konkurenceschopnosti.

¹ Poznámka: oficiální název - The European Social Fund.

² Poznámka: oficiální název - The European Regional Development Fund.

2. CÍL A METODY PRÁCE

2.1. Cíl práce

Globálním cílem teoretické části práce je charakteristika finančních nástrojů podporujících rozvoj vzdělanosti z prostředků ESF, ERDF a *Evropského investičního fondu*³ (dále jen EIF), které mají rozhodující význam v problematice posílení konkurenceschopnosti MSP v rámci EU i mezi podnikatelskými subjekty navzájem v rámci ČR. Cílem teoretické části práce je charakteristika základní struktury jednotlivých finančních nástrojů, jejich zaměření a výše alokovaných finančních prostředků.

Cílem praktické části práce je analýza dopadů realizace konkrétního opatření Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, prioritní osy 4.1. Adaptabilita, oblasti podpory 4.1.1 Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků, globálního grantu EDUCA (dále jen GG EDUCA) v rámci všech regionů soudržnosti ČR. Data potřebná k analýze dopadů realizace opatření na území všech regionů soudržnosti NUTS II, včetně údajů nutných k ověření výsledků analýzy, budou čerpána z veřejně přístupných zdrojů a z údajů získaných v součinnosti s Agenturou pro podporu podnikání a investic CzechInvest, Odborem koordinace strukturálních fondů Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky (dále jen MPO ČR) a Českým statistickým úřadem (dále jen ČSÚ). Na výsledcích analýzy dopadů realizace konkrétního opatření bude ověřena první hypotéza praktické části:

H1: Největší úspěšnost v čerpání finančních prostředků na podporu rozvoje vzdělávání v rámci posílení konkurenceschopnosti z GG EDUCA prokazuje region soudržnosti NUTS II Jihovýchod, potažmo Jihomoravský kraj.

Dalším cílem praktické části bude na základě závěrů vlastního zkoumání potvrzení či vyvrácení předem stanovených hypotéz:

H2: Kategorie MSP je účelná a odpovídá struktuře podnikatelského sektoru v ČR.

H3: Informační a administrativní podpora organizací zastupujících zájmy MSP je dostatečná a adresná.

³ Poznámka: oficiální název - The European Investment Fund.

H4: Nabídka vzdělávacích aktivit v rámci GG EDUCA plně pokryla potřeby žadatelů.

H5: Podpora rozvoje vzdělávání z GG EDUCA posílila konkurenceschopnost firmy v rámci EU.

K ověření závěrů bude využito výsledků dotazníkového šetření cíleného na skupinu respondentů ze souboru žadatelů regionu soudržnosti NUTS II.

2.2. Metody práce

Pro popis finančních nástrojů vymezených pro podporu rozvoje vzdělávání MSP v rámci konkurenceschopnosti, které jsou implementovány v rámci ESF, ERDF a EIF bude použita metoda deskripce, pomocí které budou charakterizovány operační programy, respektive jejich prioritní osy, případně oblasti podpory a výše alokovaných finančních prostředků. Hlavním informačním zdrojem pro popis finančních nástrojů byly použity prováděcí dokumenty jednotlivých operačních programů.

První fáze praktické části práce zahrnuje analýzu realizace a dopadů konkrétního opatření GG EDUCA, která bude provedena metodou komparace. Pro zpracování analýzy byly zvoleny ukazatele, které vyjadřují počet podpořených projektů GG EDUCA a výše podpory úspěšných žadatelů, kteří se zúčastnili realizace daného opatření na podporu rozvoje v rámci konkurenceschopnosti v členění NUTS II až NUTS III, a to jak v úrovni počtu, tak v úrovni procentuálního zastoupení. Pro účely analýzy byly použity údaje z databáze Odboru koordinace strukturálních fondů MPO ČR, obsahující komplexní seznam všech žadatelů s registračními čísly projektů, náklady projektu a rozhodnutí o schválení nebo neschválení projektové žádosti. Pro potřeby analýzy byl využit seznam pouze oprávněných příjemců a náklady projektu z projektové žádosti. Tyto údaje však byly pro účely analýzy nedostačující, jelikož výše uvedený Odbor koordinace nesleduje území dopadu realizace daného opatření ani členění ekonomických subjektů podle kategorie počtu zaměstnanců. Dalším výchozím zdrojem byla databáze agentury CzechInvest, ze které bylo možno chybějící informace postupným setříděním

doplnit. Pro účely ověření výsledků analýzy byly vybrány statistické údaje získané z veřejně přístupných zdrojů ČSÚ zahrnujících ekonomický vývoj.

S ohledem na cíle práce a k ověření závěrů vyplývajících z vlastního zkoumání, bylo v druhé fázi praktické části v průběhu měsíce února provedeno dotazníkové šetření, kterého se zúčastnilo 30 respondentů, kteří odpověděli na 15 uzavřených otázek. Struktura dotazníku má obecnou a specifickou část. Otázky 1 až 5 se zaměřují na problematiku čerpání finančních prostředků a podporu rozvoje vzdělávání v obecné rovině. Otázky 6 až 15 směřují přímo do problematiky čerpání finančních prostředků na podporu rozvoje vzdělávání z GG EDUCA. Na základě následného třídění a zpracování byly vytvořeny tabulky absolutních četností a procentuálního vyjádření vystihující reálnou situaci o podpoře, která směřuje do oblasti podpory vzdělávání MSP.

3. LITERÁRNÍ REŠERŠE

3.1. MSP – pilíře hospodářství

„Malí a střední podnikatelé hrají významnou úlohu při vytváření nových pracovních příležitostí a všeobecně působí jako faktor sociální stability a ekonomického rozvoje. Evropská unie považuje tento sektor za páteř evropské ekonomiky a hybnou sílu inovací, zaměstnanosti a sociální integrace. Česká republika se již stala zemí, ve které má další charakter vývoje sektoru malého a středního podnikání, vzhledem k jeho významu v ekonomice, podstatný dopad na celkový ekonomický a tím i sociální vývoj země a jednotlivých jejích regionů.“⁴

Zejména po vstupu ČR do EU je prvořadou potřebou schopnost odolat konkurenci na místním, národním i mezinárodním trhu a to nejen v důsledku nižších nákladů na pracovní sílu, ale hlavně efektivnější podnikatelskou aktivitou a lepší schopností rozpoznat a rychleji reagovat na podnikatelské možnosti. Je důležité rozvíjet a podporovat podnikání zvyšující rozmanitost ekonomické struktury, zaměstnanost na místní úrovni, která zajišťuje plnohodnotný životní styl a dostupnost služeb zajišťovaných tuzemskými podnikateli.⁵

Postupná integrace MSP v ČR do EU bude přirozeně intenzivně rozvíjet jak spolupráci, tak i konkurenci se zahraničními partnery. Je to velká příležitost a výzva pro uplatnění jazykově, odborně i společensky připravených odborníků a na základě využití svých silných stránek a redukci slabých stránek podpořit úspěšnost v tvrdých konkurenčních podmínkách EU.⁶

3.1.1. Charakteristika MSP

MSP je kategorie podniků s nízkým počtem zaměstnanců. Evropská unie za hranici považuje 250 zaměstnanců. Podnikem se rozumí každý subjekt vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na jeho právní formu. K těmto

⁴ ČESKÁ REPUBLIKA, *Koncepce malého a středního podnikání na období 2007-2013*, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, 2006, s. 3.

⁵ DVOŘÁKOVÁ. Z. a kol., *Management lidských zdrojů*, 1. vydání, C.H.Beck, 2007, s. 92.

⁶ VODÁČEK. L. A VODÁČKOVÁ. O., *Malé a střední podniky: konkurence a aliance v Evropské unii.*, Management Press 2004, s. 11.

subjektům patří zejména osoby samostatně výdělečně činné, rodinné podniky vykonávající řemeslné či jiné činnosti a obchodní společnosti nebo sdružení, která běžně vykonávají hospodářskou činnost.⁷

Do kategorie středních podniků patří podniky, ve kterých je zaměstnáno méně než 250 zaměstnanců a jejichž roční obrat nepřesahuje 50 mil. €, nebo jejichž bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 43 mil. €. Do kategorie malých podniků jsou zahrnuty podniky zaměstnávající méně než padesát zaměstnanců a jejichž roční obrat nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 10 mil. €. Poslední a nejmenší kategorií jsou mikropodniky, což jsou podniky zaměstnávající méně než deset zaměstnanců a jejichž roční obrat, nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 2 mil. €.⁸

Dodržování počtu zaměstnanců je povinné, podnik si ale může vybrat limit obratu nebo bilanční sumy. Nemusí plnit oba limity a může jeden z nich překročit, aniž by ztratil statut MSP. Ročním obratem se rozumí příjmy z hospodářské činnosti snížené o vyplacené slevy a neměly by zahrnovat daň z přidané hodnoty a jiné nepřímé daně. Bilanční suma roční rozvahy představuje hodnotu hlavních aktiv podniku.⁹

Díky vysokému počtu se MSP považuje za klíč k řešení citlivého sociálního problému zaměstnanosti, dále za základnu pro účinnou inovační politiku nižších řádů, rozvoj podnikavosti a ekonomiky založené na znalostech. Z tohoto důvodu se rozvoji a konkurenceschopnosti MSP věnuje stálá pozornost exekutivy. Snaha je i ekonomickou a organizačně – legislativní podporu. Další orientační charakteristikou konkurenční pozice MSP je následující členění:

- střední podniky, které jsou významné pro domácí trh ČR a již mají vlastní dlouhodobější zkušenosti z mezinárodní spolupráce;
- střední podniky a exportní malé firmy, které pracují v růstových oborech a mají krátkodobější zkušenosti z mezinárodní spolupráce;

⁷ DOPORUČENÍ KOMISE (ES) 2003/361/ES ze dne 6.května 2003 o definici mikropodniků, malých a středních podniků. Úřední věstník EU 2003, s. 19.

⁸ Tamtéž, s. 20.

⁹ ČESKÁ REPUBLIKA, *Koncepce malého a středního podnikání na období 2007-2013*, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR 2006, s. 6.

- střední a malé podniky, které jsou dosud zaměřené na domácí trh a pracují převážně v tradičních oborech výroby a spotřeby;
- velmi malé podniky a mikropodniky zakotvené v určité lokální oblasti domácího trhu a bez zkušeností s podnikáním v mezinárodním prostředí EU.¹⁰

Obrázek 1: Vymezení kategorií podniků

Kategorie podniku	Počet zaměstnanců: Roční pracovní jednotka	Roční obrat	nebo	Roční bilanční suma
střední	< 250	< 50 mil. €	nebo	< 43 mil. €
malý	< 50	< 10 mil. €	nebo	< 10 mil. €
mikropodnik	< 10	< 2 mil. €	nebo	< 2 mil. €

Zdroj: EVROPSKÉ SPOLEČENSTVÍ : Úřad pro úřední tisky , *Nová definice malých a středních podniků* - Uživatelská příručka a vzor prohlášení, 2006, s.14.

3.1.2. SWOT analýza konkurenceschopnosti MSP

Z níže uvedené SWOT analýzy konkurenceschopnosti MSP vyplývá značný rozsah příležitostí pro realizaci změn.

¹⁰ VODÁČEK. L. A VODÁČKOVÁ. O, *Malé a střední podniky: konkurence a aliance v Evropské unii* Management Press 2004, s. 23.

Silné stránky

- „Obecné výhody MSP (pružnost reakce na vývoj na trhu, znalost lokálních trhů).
- Přizpůsobivost pracovní síly.
- Vysoká motivace k výkonu u vlastníků firem.

Slabé stránky

- Omezený rozsah zkušeností a znalostí managementu, zejména v oblasti řízení a marketingu.
- Nedostatečná kapitálová vybavenost, zejména malých a drobných podnikatelů a samostatně podnikajících fyzických osob.
- Zastaralé technické vybavení části podniků, technologická zaostalost.
- Nedostatek volných finančních prostředků podnikatelů k ochraně intelektuálního vlastnictví a průmyslových práv.
- Málo vlastních značek, absence tradice firemní značky u podniků střední velikosti.
- Zaostávání v oblasti designu.
- Nedostatečná orientace v možnostech podpory pro MSP.
- Vysoká energetická náročnost výroby.
- Převaha výroby s malou přidanou hodnotou.
- Nízká produktivita práce oproti průměru EU.
- Nedostatečný důraz na rozvoj lidských zdrojů.

Příležitosti

- Pronikání na nové části jednotného evropského trhu.
- Rozvoj obchodu se státy východní Evropy a Asie, navázání na tradice dodávek investičního i spotřebního zboží na perspektivní trhy.
- Zvýšení spolupráce firem v oblastech společného zájmu v rámci nákupních, obytových a kooperačních sítí a klastrů.
- Zavádění a využívání společných značek.
- Širší využívání podpůrných programů, zejména s využitím prostředků EU.
- Rozvoj výzkumu a vývoje ve prospěch MSP.
- Spolupráce MSP s VŠ a výzkumnými pracovišti.

Hrozby

- *Nedostatečná podpora investičních aktivit MSP v porovnání s investičními pobídkami určenými pro realizaci velkých rozvojových projektů, zpravidla zahraničních firem.*
- *Nedostatek pracovních sil vyučených v technických a řemeslných oborech.*
- *Konkurence velkých firem.*
- *Odchod vysoce kvalifikovaných pracovníků do zahraničí.*
- *Pokračování v technickém a technologickém zaostávání podniků.*¹¹

3.1.3. Koncepce rozvoje MSP v letech 2007 - 2013

Vizí sektoru je, aby MSP zabezpečovalo zaměstnanost více jak poloviny obyvatel schopných práce. Výrazným prvkem bude snaha o úzkou spolupráci s významnými proexportně orientovanými firmami v ČR, tak aby se prodej jejich výrobků a služeb rozšířil na trhy EU i mimo něj. Nadále však hlavním trhem zůstane trh tuzemský. Důležitou bude i snaha zabezpečit dostupné zaměstnání i pro nepříliš kvalifikovanou část práceschopného obyvatelstva. Na základě nejen těchto skutečností plní MSP významnou a nezastupitelnou roli v národní ekonomice.¹²

Nejdůležitějším cílem sektoru MSP je zajistit jeho konkurenceschopnost, vytvářet vhodné podmínky pro vznik nových pracovních míst, příznivě usměrňovat ekonomický růst a snažit se o snížení rozdílů mezi jednotlivými regiony. Dílčím cílem je snaha o zlepšení podmínek pro podnikání především v oblasti zjednodušení daňového systému, zakládání firem a schopnosti vymáhat právo.

Prostřednictvím prostředků ze strukturálních fondů bude umožněno poskytování přímých podpor pro MSP ve formě záruk, výhodnějších úvěrů a rizikového kapitálu. Pro růst a rozvoj MSP je také důležité povzbudit zájem o financování ze sféry soukromého kapitálu, především bank. Tak aby jejich

¹¹ ČESKÁ REPUBLIKA, *Koncepce malého a středního podnikání na období 2007-2013*, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR 2006, s. 9.

¹² VOJÍK. V., *Specifika podnikání malých a středních podniků v tuzemsku a zahraničí*, Praha: Wolters Kluwer, 2010, s.34.

omezené zdroje nesnižovali přístup k novým technologiím, financování výzkumu a inovacím.

Regionální prioritou podpory MSP je hlavně zvyšování zaměstnanosti, snižování administrativního zatížení a náročnosti při využívání a získávání subvencí, ale také jejich přehlednost.

Další oblastí koncepce je zlepšování podnikatelského prostředí. Kvalitní a přívětivé podnikatelské prostředí je základní kámen ekonomického rozvoje a tím se stává zásadním faktorem pro konkurenceschopnost ekonomiky. Ovlivňuje ekonomické postavení firem, jejich motivaci a chování. Lze působit i na další podmínky ovlivňující kvalitu podnikání jako je legislativa, institucionální infrastruktura nebo fungování trhů.

Na podporu MSP jsou využívány zdroje ze státního rozpočtu, především z kapitoly rozpočtu MPO ČR, ale také finanční prostředky plynoucí z Evropských společenství. Významným zdrojem podpory a rozvoje jsou také vlastní prostředky MSP, prostředky soukromých investorů a komerčních bank.

Otázka rozvoje a konkurenceschopnosti MSP je středem zájmu celé EU. „*Mikropodniky, malé a střední podniky hrají v evropském hospodářství ústřední roli. Jsou hlavním zdrojem podnikatelských dovedností, inovací a zaměstnanosti. V rozšířené Evropské unii 25 zemí zajišťuje 23 milionů malých a středních podniků přibližně 75 milionů pracovních příležitostí a představuje 99 % všech podniků.*“¹³ Člen Evropské komise (dále jen EK) Günter Verheugen, který je zodpovědný za podniky a průmysl v rámci EU důležitost této problematiky definoval následovně „*Mikropodniky, malé a střední podniky jsou motorem evropského hospodářství. Jsou základním zdrojem pracovních příležitostí, vytvářejí podnikatelského ducha a inovace v EU, a jsou tedy rozhodující pro posílení konkurenceschopnosti a zaměstnanosti.*“¹⁴

EK v posledních letech zaměřuje svou pozornost stále intenzivněji na MSP. Politika MSP se zaměřuje na 5 hlavních okruhů: podpora podnikání, usnadnění vstupu na trhy, snížení byrokracie, zlepšení růstového potenciálu a konkurenceschopnosti, opatření na posílení konzultace a dialogu s

¹³ EVROPSKÉ SPOLEČENSTVÍ, *Nová definice malých a středních podniků* - Úřad pro úřední tisky 2006, s. 5.

¹⁴ GÜNTER VERHEUGEN, člen Evropské komise, zodpovědný za podniky a průmysl.

organizacemi zastupujícími zájmy MSP a s investory. V červnu 2008 předložila EK dokument *Small business act for Europe*, který obsahuje souhrn legislativních opatření, závazků v politické úrovni a konkrétní praktické kroky stěžejní pro růst MSP.¹⁵ Ze statistického hlediska jsou MSP dominantní formou obchodních organizací. V EU existuje zhruba 23 milionů MSP oproti 41 tisícům velkých podnikům, což představuje 99,8% z celkového počtu firem.¹⁶

MSP nají ve srovnání s velkými podniky řadu výhod, ale i nedostatků. Mezi typické nedostatky patří, že nemohou využívat takzvané ekonomiky množství a rozsahu, též řada činností vyžaduje vynaložit nezanedbatelné transakční náklady. Ani personální rozměr MSP nedovoluje mnohdy zaměstnávat odborníky, proto bývá řešením partnerský vztah s externí firmou.¹⁷

Nejen ČR ale celá EU potřebuje podporovat podnikatelské aktivity MSP účinněji. Potřebuje více malých a prosperujících firem ochotných těžit z otevřeného trhu a angažovat se v kreativních a inovativních podnicích pro komerční využití ve větším rozsahu ne doposud.¹⁸

Z tohoto důvodu připravila ČR dokument s názvem *Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012-2020* s podtitulem *Zpět na vrchol* (dále jen SMK). Záměrem vlády je dostat ČR mezi dvacet nejvíce konkurenceschopných zemí světa. Jednou z oblastí podpory je právě vzdělávání, protože intelektuální lidský kapitál je stále významnějším zdrojem produktivity, než je prostá pracovní síla. Tak aby lidský kapitál byl schopen držet krok s technologickými změnami v rámci profesí nebo změnami vynucenými změnou komparativních ekonomických výhod firem nebo celého odvětví. Realizaci celoživotního učení je nutné podporovat podle měnících se potřeb trhu práce, zaměstnavatelů a pracovní síly. Aby čeští podnikatelé uspěli

¹⁵ VOJÍK, V., *Podnikání malých a středních podniků na jednotném trhu Evropské unie*. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s.32.

¹⁶ COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES SEC(2008) 2101, *Think Small First A Small Business Act for Europe*, Brusel, 2008, s.7.

¹⁷ VEBER J., SRPOVÁ J. a kol., *Podnikání malé a střední firmy*, Grada Publishing 2008, s. 267.

¹⁸ KISLINGEROVÁ E., NOVÝ I. a kol., *Chování podniku v globalizujícím se prostředí*, C.H.Beck 2005, s. 312.

nejen doma, ale i na zahraničních trzích je také nezbytné usnadnit jim přístup ke kvalitním informacím pro podnikání. Mezi další hlavní pilíře SMK patří efektivní instituce, kvalitní infrastruktura a ekonomika poháněná inovacemi.¹⁹

3.2. Politika Hospodářské a sociální soudržnosti EU

Přestože EU představuje poměrně propojený celek na politické i hospodářské úrovni, existují však mezi jednotlivými regiony značné rozdíly. Nejvýrazněji se tento jev projevuje u nově přistupujících států do Evropského společenství. Principem politiky HSS je solidarita uvnitř Evropského společenství, kdy vyspělé země přispívají vyšší mírou do společného rozpočtu EU ve prospěch méně vyspělých zemí s nižší životní úrovní a nižší výkonností národní ekonomiky. Politika HSS své priority a cíle v každém programovém období řídí podle potřeb a vývoje Evropského společenství. Svoji snahou o posílení ekonomického růstu a snižováním sociálních rozdílů mezi členskými státy se řadí mezi nejvýznamnější společné politiky EU. Na politiku HSS je v rozpočtu EU vyčleněna více jak třetina z celkového objemu finančních prostředků.²⁰

3.2.1. Cíle politiky Hospodářské a sociální soudržnosti

Jedním z cílů politiky HSS je harmonický rozvoj všech regionů uvnitř EU. Podporuje vyvážený a udržitelný rozvoj ekonomických aktivit, vysokou úroveň zaměstnanosti, vytváření nových pracovních míst ve všech regionech EU. Důležitým cílem je podpora rovnosti mezi muži a ženami a také zlepšování a ochrana životního prostředí.

V aktuálním programovém období politika HSS sleduje následující tři hlavní cíle:

- Cíl Konvergence

Je určen na urychlení sbližování nejméně rozvinutých členských států a regionů tím, želepší podmínky pro růst a zaměstnanost prostřednictvím zvýšení kvality investic do hmotného a lidského kapitálu, rozvoje inovací

¹⁹ ČESKÁ REPUBLIKA, *Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR pro období 2012-2020*, Úřad vlády ČR a Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR 2011, s. 2.

²⁰ BOHÁČKOVÁ. I., HRABÁNKOVÁ. M., *Strukturální politika Evropské unie*, 1. Vydání, C.H.Beck, 2009, s. 3.

a znalostní společnosti, zlepšení schopnosti přizpůsobovat se hospodářským a sociálním změnám, ochrany a zlepšování životního prostředí. Tento cíl představuje prioritu fondů.²¹

- Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Je mimo nejméně rozvinuté regiony zaměřen na posílení konkurenceschopnosti a atraktivnosti regionů, jakož i zaměstnanosti v regionech předvídáním hospodářských a sociálních změn, které souvisejí nejen s otevřením obchodu. Dále zlepšování dostupnosti, přizpůsobivosti pracujících a podniků, jakož i rozvoje trhů práce přístupných pro všechny.²² V České republice se jedná o region Hlavní město Praha, který nemůže žádat finanční prostředky alokované na realizaci opatření spadajících pod cíl Konvergence.

- Cíl Evropská územní spolupráce

Je zaměřen na posílení přeshraniční spolupráce prostřednictvím společných místních a regionálních iniciativ a na posílení nadnárodní spolupráce. Přispívá k integrovanému územnímu rozvoji a na posílení meziregionální spolupráce a výměny zkušeností na vhodné územní úrovni.²³

3.2.2. Nástroje politiky Hospodářské a sociální soudržnosti

Mezi hlavní nástroje politiky HSS se řadí strukturální fondy, Fond soudržnosti a další iniciativy Společenství. Fondy zahrnují nejen finanční, ale i technickou pomoc. Alokované prostředky slouží k vyrovnávání životní úrovně a potírání sociálních nerovností mezi jednotlivými členskými zeměmi a regiony, a k podpoře a stabilizaci jednotlivých národních ekonomik. Některé z nástrojů politiky HSS jsou také určeny pro kandidátské země na přípravu vstupu do EU. ČR prostřednictvím fondů EU může v programovém období 2007 – 2013, ke zlepšení životní úrovně svých obyvatel, čerpat přibližně 26,7 mld. €, což je zhruba 752,7 mld. Kč.

²¹ RADA (ES), NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999. Úřední věstník EU 2006, s. 2.

²² Tamtéž, s. 2.

²³ Tamtéž, s. 2.

3.3. Strukturální a investiční fondy podporující rozvoj MSP

Strukturální fondy jsou základem strukturální politiky EU. Prostředky z těchto fondů jsou určeny na podporu rozvoje méně rozvinutých regionů, na systém vzdělávání a odborné přípravy obyvatel. Podpora se především týká znevýhodněných chudších regionů.

3.3.1. Evropský fond regionálního rozvoje

Zaměření ERDF je velice široké. Jeho hlavní cílem je podporovat hospodářskou a sociální soudržnost snížením hlavních regionálních rozdílů, napomoci při rozvoji a přeměně nejzaostalejších a znevýhodněných regionů. Tím přispět k podpoře trvale udržitelného rozvoje a zajistit tvorbu trvale udržitelných pracovních příležitostí.²⁴ Objemem alokovaných prostředků patří k největším ze strukturálních fondů. Z ERDF jsou podporovány investiční zejména infrastrukturní projekty, které se zaměřují na následující oblasti:

- „*Výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží.*
- *Podpora inovačního potenciálu podnikatelů, podpora vědy a výzkumu.*
- *Podpora začínajících podnikatelů, malých a středních podniků.*
- *Udržování stávajících a vytváření nových pracovních míst.*
- *Rekonstrukce kulturních památek, využívání obnovitelných zdrojů energie.*
- *Investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón.*
- *Posilování spolupráce podnikatelů v příhraničních regionech.*
- *Regenerace průmyslových oblastí a upadajících městských oblastí.*
- *Zlepšení přístupu a regenerace venkovských oblastí“.*²⁵

3.3.2. Evropský sociální fond

Dalším ze strukturálních fondů je ESF. V pozornosti ESF jsou lidé a snaha pomoci jim lépe se přizpůsobit měnícím se podmínkám na trhu práce.

²⁴ REGULATION (EC) No 1080/2006 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 5 July 2006 on the European Regional Development Fund and repealing Regulation (EC) No 1783/1999, s. 2.

²⁵ NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č.1783/1999. Úřední věstník EU 2006, s. 3. čl. 3.

Pomoc z ESF by se měla zaměřit zejména na zlepšení přizpůsobivosti pracovníků a podniků, podporu lidského kapitálu a dostupnosti zaměstnání a účasti na trhu práce, posílení sociálního začlenění znevýhodněných osob, srovnatelné příležitosti pro muže a ženy a boj s diskriminací. Dále podněcovat ekonomicky neaktivních osoby ke vstupu na trh práce. Lépe předvídat a zvládat změny vedoucí ke zvýšení hospodářského růstu na základě kvality a produktivity práce. ESF svoji pozornost dále zaměřuje i na ekonomicky aktivní obyvatelstvo zejména podporou o celoživotní odborné vzdělávání, tím a snížit rozdíly v zaměstnanosti na celostátní, regionální a místní úrovni.²⁶

ESF by měl svou činnost rovněž zaměřit na významné rozměry a důsledky demografických změn aktivního obyvatelstva Společenství, zejména prostřednictvím celoživotního odborného vzdělávání. Finanční prostředky z ESF pro ČR v aktuálním programovém období jsou ve výši 3,8 mld. €.

Z ESF jsou podporovány projekty neinvestičního charakteru, pomoc se zejména zaměřuje na následující oblasti:

- „*Rekvalifikace nezaměstnaných, rozvoj institucí služeb zaměstnanosti.*
- *Speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež, etnické menšiny a ostatní znevýhodněné skupiny obyvatel.*
- *Tvorbu inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance.*
- *Podpora začínajícím osobám samostatně výdělečně činných.*
- *Stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a veřejném sektoru a další.*“²⁷

ESF je klíčovým finančním nástrojem pro realizaci Evropské strategie zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů. V ČR existují tři operační programy, které umožňují čerpat prostředky z ESF a ERDF na danou problematiku finanční prostředky, a to:

²⁶ REGULATION (EC) No 1081/2006 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 5 July 2006 on the European Social Fund and repealing Regulation (EC) No 1784/1999, s.2.

²⁷ NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999. Úřední věstník EU, 2006. s. 3. čl. 3.

- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (dále jen OP LZZ);
- Operační program Podnikání a inovace (dále jen OPPI);
- Operační program Výzkum a vývoj pro inovace (dále jen OP VaVpI).

Jak již vyplývá z názvu fondu, podporuje ESF nejen aktivity v rámci rozvoje lidských zdrojů, ale sleduje a podporuje i následující cíle:

- „*Pomoc nezaměstnaným lidem při vstupu na trh práce.*
- *Rovné příležitosti pro všechny při přístupu na trh práce.*
- *Sociální začleňování, pomoc lidem ze znevýhodněných skupin.*
- *Celoživotní vzdělávání, rozvoj kvalifikované pracovní síly.*
- *Zavádění moderních způsobů organizace práce a podnikání.*
- *Zlepšování přístupu a účasti žen na trh práce.*
- *Boj se všemi formami diskriminace a nerovnostmi souvisejícími s trhem práce.*“²⁸

3.3.3. Institucionální zajištění

Centrálním koordinátorem pro využívání fondů EU v ČR je *Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky* (dále jen MMR ČR). Jeho úkolem bylo zajistit vytvoření *Národního strategického referenčního rámce České republiky na léta 2007 - 2013* (dále jen NSRR), *Národního rozvojového plánu České republiky 2007 -2013* (dále jen NRP) a ostatních oficiálních dokumentů. Funkcí řídicích orgánů jednotlivých operačních programů byly pověřeny ministerstva dle zaměření jednotlivých operačních programů. Ministerstva zodpovídají za provádění operačních programů a za jejich řádné finanční řízení v souladu s pravidly pro jejich implementaci.²⁹

Orgánem zodpovědným za řízení pomoci z ESF a ERDF v ČR je *Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky* (dále jen MPSV ČR), je zároveň řídicím orgánem OP LZZ. Dalším řídicím orgánem je MPO ČR, které

²⁸ NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999, Úřední věstník EU 2006, s. 2. čl. 2.

²⁹ ČESKÁ REPUBLIKA, *Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013: Strategie pro období 2007-2013*, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2007. s. 99.

má v gesci OPPI. Třetím řídicím orgánem je *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky* (dále jen MŠMT ČR) v jehož kompetenci je OP VaVpI. Dalšími partnery realizace jsou MMR ČR, *Ministerstvo životního prostředí České republiky* (dále jen MŽP ČR) a vládní agentura *CzechInvest* zřízená MPO ČR.

3.3.4. Evropský investiční fond

EIF byl založen v roce 1994 a v popředí jeho zájmu je poskytovat půjčky MSP. Peníze těmto podnikům neposkytuje přímo, ale prostřednictvím bank. EIF má formu akciové společnosti, akcionáři jsou Evropská investiční banka (59,15%), Evropská komise (30,00%) a ostatní soukromé instituce (10,8%).

Pro MSP je EIF výjimečným prostředkem Společenství ve formě záruky za poskytnutí rizikového kapitálu. Výjimečná pozornost je věnována subvencím do mikrofinancování a finanční pomoci v počátečních fázích podnikání ve shodě se zaručenými metodami a tržní poptávkou. Tím napomáhá uskutečnit cíle Společenství, které obsahují inovace, podporu podnikání, zaměstnanost a znalostní společnost. EIF zabezpečuje potřebnou kontinuitu při správě programů Společenství. V této oblasti má EIF již mnoho zkušeností. Na základě těchto získaných zkušeností, vyhodnotila Komise správu finančních nástrojů Společenství pro MSP svěřit právě EIF. Mezi další důležité zkušenosti patří podpora partnerství mezi soukromým a veřejným sektorem, tak aby byl naplněn požadavek všech členských států na přilákání velmi rizikových investičních toků pocházejících z kapitálových trhů, tak aby tento kapitál mohli malé podniky využít na podporu inovací.³⁰

3.4. Členění České republiky z hlediska čerpání finančních prostředků z EU

3.4.1. Územněsprávní členění České republiky

Historicky byla ČR tradičně dělena na kraje, odpovídající úrovni NUTS III. S ohledem na vstup do EU musela zavést mezi stát a kraje ještě

³⁰ ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1639/2006/ES ze dne 24. října 2006, kterým se zavádí rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (2007–2013), Úřední věstník EU, 2006 s. 4. čl. 28.

jeden stupeň členění, a to úroveň NUTS II nazývané regiony soudržnosti. Příčinou vzniku těchto územních jednotek byla nutnost statistického monitorování a tvorba srovnávacích analýz ekonomické a sociální situace v regionech pro účely politiky HSS. Aby bylo pro celou EU dosaženo srovnatelnosti jednotlivých statistických celků, byly pro vytvoření jednotlivých úrovní soustavy NUTS stanoveny mezní limity pro počty obyvatel. Je-li počet obyvatel celého členského státu menší než minimální hranice pro danou úroveň NUTS, tvoří celý stát jedinou územní jednotku NUTS této úrovně. Kromě tří hlavních úrovní NUTS existují ještě dvě nižší úrovně územněsprávního statistického členění, ty už ale nejsou určující pro rozdělení prostředků z fondů EU. Jsou to místní administrativní jednotky LAU odpovídající českým obcím.³¹

Tabulka 1: Územní členění České republiky

Úroveň	Územní členění	Počet územních jednotek
NUTS I	Stát	1
NUTS II	Regiony soudržnosti	8
NUTS III	Kraje	14
NUTS IV	Okresy	76 + 15 pražských obvodů
LAU	Obce	6 249

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>.

Regiony soudržnosti NUTS II jsou v oblasti regionální politiky základními statistickými jednotkami pro výpočet ukazatele HDP/obyvatele, na jehož základě je rozdělována podpora ze strukturálních fondů.

Tabulka 2: Přehled regionů soudržnosti NUTS II a územních jednotek NUTS III

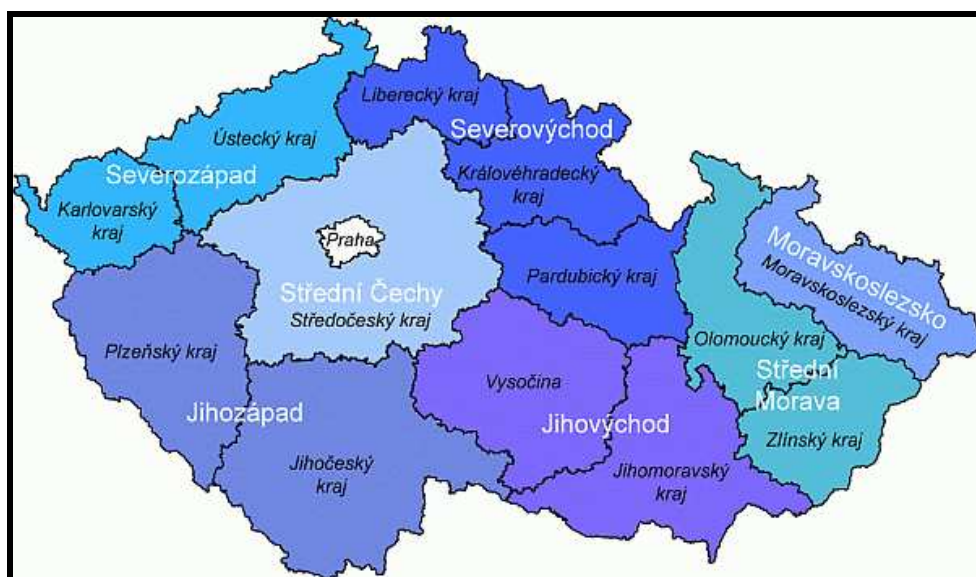
NUTS I	NUTS II	NUTS III
Česká republika	Praha	Praha
	Střední Čechy	Středočeský kraj
	Severozápad	Ústecký kraj
		Karlovarský kraj
	Jihozápad	Plzeňský kraj
	Jihočeský kraj	

³¹ WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J. a kol., *Regionální rozvoj*, Linde Praha, 2008, s. 335

NUTS I	NUTS II	NUTS III
	Severovýchod	Liberecký kraj
		Královéhradecký kraj
		Pardubický kraj
	Jihovýchod	Vysočina
		Jihomoravský kraj
	Střední Morava	Olomoucký kraj
		Zlínský kraj
	Moravskoslezsko	Moravskoslezský kraj

Zdroj: Český statistický úřad,
[http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_uzemnich_statistickych_jednotek_\(cz_nuts\)](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_uzemnich_statistickych_jednotek_(cz_nuts)).

Obrázek 2: Vymezení NUTS II a NUTS III v České republice

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>

3.5. Základní programové dokumenty

3.5.1. Strategické obecné zásady společenství

Stejně jako ostatní členské země Společenství, tak i ČR si vytvořila pro získávání finančních prostředků z fondů EU soustavu programových dokumentů a nezbytné institucionální zajištění. Nejvyšším strategickým dokumentem pro realizaci politiky HSS jsou na evropské úrovni *Strategické obecné zásady společenství* (dále jen SOZS). Tyto zásady představují jednotný orientační rámec, který mohou členské státy a regiony použít při vypracovávání celostátních a regionálních programů, zejména s ohledem na

posouzení svého příspěvku k cílům Společenství i z hlediska soudržnosti, růstu a zaměstnanosti. S ohledem na tyto strategické obecné zásady by měl každý členský stát připravit svůj národní strategický referenční rámec a související operační programy.

SOZS by měly rovněž zohlednit řadu dalších podmínek, které podpoří investice, včetně účinného provádění jednotného trhu, správních reforem, řádné správy věcí veřejných, příznivého podnikatelského prostředí a dostupnosti vysoce kvalifikované pracovní síly.³²

3.5.2. Národní strategický a referenční rámec České republiky na léta 2007 - 2013

Na základě SOZS si každá členská země s ohledem na vlastní priority vypracovává NSRR. Jde o programový a strategický dokument obsahující opatření, na která by členská země chtěla v daném programovém období využít finanční prostředky ze strukturálních fondů EU. NSRR dále obsahuje popis celkového mechanismu a struktury čerpání z fondů EU včetně popisu jednotlivých operačních programů. Výchozím dokumentem pro jeho zpracování je NRP, který vyhodnocuje stav a vývoj země v hospodářské, sociální a politické oblasti.³³

3.5.3. Národní rozvojový plán České republiky 2007 – 2013

NRP definuje strategii rozvoje ČR pro období 2007 – 2013. Opírá se o klíčové evropské i domácí strategické dokumenty. *„Strategie NRP rozpracovává globální cíl politiky HSS o obnově své konkurenceschopnosti, zvýšení potenciálu, produktivity a posílení sociální soudržnost, a přitom klade hlavní důraz na znalosti, inovaci a optimalizaci lidského kapitálu. Hlavní snahou je zajištění souladu s principy udržitelného rozvoje tak, aby ČR byla přitažlivým místem pro realizaci investic, práci a život obyvatel. Dále bude usilováno o růst zaměstnanosti a vyvážený harmonický rozvoj regionů, který povede ke zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva srovnatelným nebo*

³² RADA (ES), ROZHODNUTÍ RADY (ES) č. 702/2006 ze dne 6 října 2006 o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost, Úřední věstník EU 2006, s.6.

³³ ČESKÁ REPUBLIKA, *Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013: Strategie pro období 2007-2013*, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2007, s. 133.

vyšším než je úroveň ostatních členských států Společenství.“³⁴ Prioritní osy a cíle NRP jsou následně promítnuty do struktury jednotlivých programů pomoci z fondů EU.

3.5.4. Operační programy

Zdroje evropských fondů mohou členské země EU využívat pouze na základě vypracovaných a schválených operačních programů (dále jen OP). Na každé programové období si členský stát vytváří vždy novou soustavu OP. OP je základní strategický dokument finanční a technické pomoci pro konkrétní tematickou oblast, nebo specifický region soudržnosti. V OP jsou systematicky popsány cíle a priority, kterých chce daná země v konkrétní oblasti dosáhnout. V OP nalezneme podrobný popis oblastí podpory, na které lze čerpat prostředky z fondů EU a také vymezení, kdo může být příjemcem podpory.³⁵ ČR v aktuálním programovém období 2007 – 2013 pro čerpání zdrojů z fondů EU připravila, vyjma síťových programů, celkem 24 operačních programů, které se dále dělí na tematické, regionální, programy pro Hlavní město Prahu a programy řešící Evropskou územní spolupráci. Tematické OP se zabývají problematikou konkrétního sektoru v dané oblasti, například podporou podnikání, rozvojem lidských zdrojů, dopravou nebo životním prostředím a podobně. Regionální jsou vztaženy k problematice jednoho regionu NUTS II. Struktura všech typů OP je velice podobná.³⁶ Mezi nejzásadnější informace patří výše finančních prostředků určených pro alokaci. Na pomoc v rámci tematických OP se jedná o 21,300 mil. €, u regionálních OP podpora činí 4,659 mil. €, na programy pro Hlavní město Prahu 343,3 mil. € a pro OP s cílem evropské územní spolupráce je připraveno 1,442 mil. €.³⁷

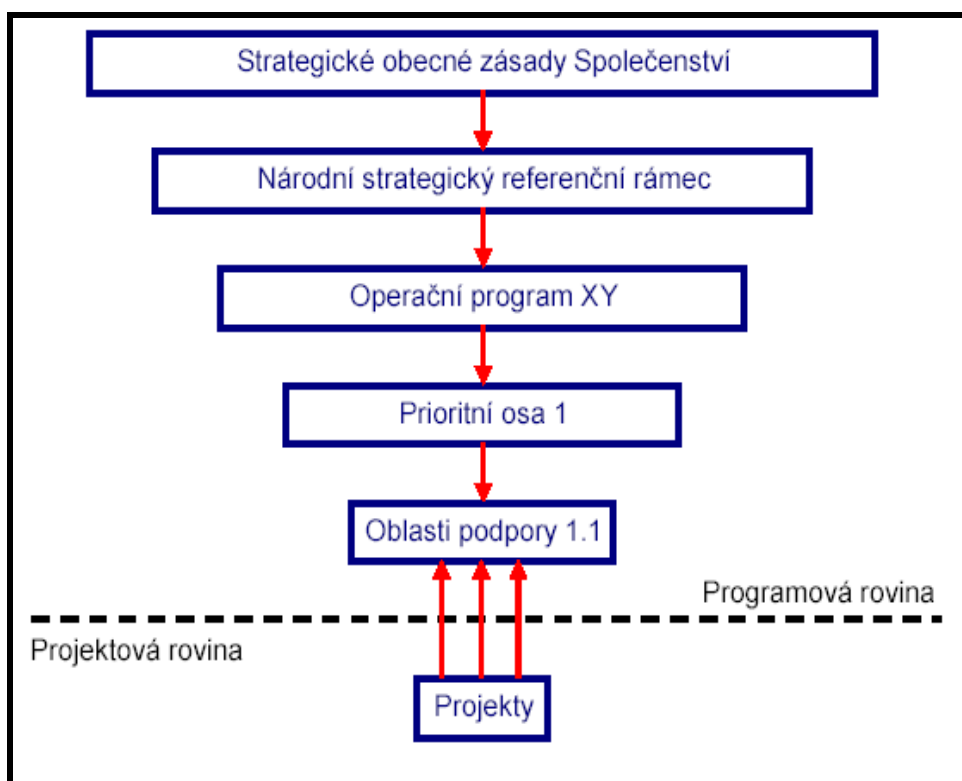
³⁴ ČESKÁ REPUBLIKA, Usnesení vlády České republiky ze dne 22. února 2006 č. 175 k Návrhu Národního rozvojového plánu České republiky na léta 2007 – 2013, s. 127.

³⁵ ČESKÁ REPUBLIKA, *Abeceda fondů Evropské unie 2007 – 2013*, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2008, s. 3.

³⁶ MAREK, D., KANTOR, T., *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*, Barrister&Principal, 2009, s. 40.

³⁷ BUDÍK, J., *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*, Eupress, 2009, s. 17

Obrázek 3: Zařazení operačních programů do soustavy strategických dokumentů

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky,
<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>.

3.6. Finanční nástroje evropských fondů a komunitárních programů pro podporu MSP v ČR

Následující kapitola bude věnována třem operačním programům realizovaným v rámci ESF a ERDF podporující konkurenceschopnost MSP v oblasti vzdělávání. Prostřednictvím těchto fondů může ČR v programovém období 2007 – 2013 získat přibližně 7,211 mld. €. Spolu s nezbytným spolufinancováním 15% ze státního rozpočtu se jedná o významnou finanční podporu do oblasti rozvoje vzdělávání a posílení konkurenceschopnosti.³⁸ OP čerpajícími finanční prostředky z ESF a ERDF jsou OP LZZ, OP PI a OP VaVpI. Z komunitárních programů bude pozornost věnována dvěma finančním nástrojům a to Rámcovému programu pro konkurenceschopnost a inovace a

³⁸ ČESKÁ REPUBLIKA, *Nové operační programy klíčovou dírkou*, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 2007, s. 3.

Sedmému rámcovému programu, prostřednictvím nichž bude možnost čerpat finanční prostředky zhruba v rozsahu 50,9 mld. €.

3.6.1. Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Globální cílem OP LZZ je „Zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost lidí v ČR na úroveň průměru 15 nejlepších zemí EU.“³⁹ Globální cíl je dále rozveden ve specifických cílech, které budou naplňovány prostřednictvím jednotlivých prioritních os a oblastí podpory. Celková alokace na OP LZZ pro období 2007 – 2013 činí 2,1 mld. €⁴⁰ včetně podílu spolufinancování ze státního rozpočtu ČR.

První specifický cíl je „Zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů“. Pozornost „je zaměřena především na předcházení nezaměstnanosti prostřednictvím podpory investic do lidských zdrojů ze strany podniků a organizací, rozvoj odborných znalostí, kvalifikace a kompetence zaměstnanců a zaměstnavatelů.“⁴¹

Druhý specifický cíl „Zlepšení přístupu k zaměstnání a prevence nezaměstnanosti“ je směřován především ke zlepšení přístupu k zaměstnání a na trvalé začlenění osob hledajících zaměstnání a na prevenci nezaměstnanosti.

Třetí specifický cíl „Posílení integrace osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených“ je zaměřena zejména na pomoc osobám ohroženým sociálním vyloučením nebo přímo osobám sociálně vyloučeným.⁴²

Čtvrtý specifický cíl „Posilování institucionální kapacity a efektivnosti veřejné správy a veřejných služeb“ bude naplňován prostřednictvím intervencí zaměřených na posílení institucionální kapacity, efektivní, kvalitní, a přehlednou veřejnou správu a veřejné služby.⁴³

Pátý specifický cíl „Zintenzivnění mezinárodní spolupráce v oblasti rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti“ je naplňován prostřednictvím zásad o

³⁹ ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 2009, s. 8.

⁴⁰ WOKOUN. R., *Strukturální fondy a obce I*, Praha: Aspi, 2006, s. 86.

⁴¹ ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 2009, s. 8.

⁴² Tamtéž, s. 9.

⁴³ Tamtéž, s. 9.

Mezinárodní spolupráci. Tento typ spolupráce zajistí příjemcům podpory z OP LZZ získání zahraničních zkušeností s řešením zvolené věcné problematiky, s řízením a realizací projektů a zkvalitnění výsledků projektů na místní, regionální i národní úrovni.⁴⁴

Níže jsou uvedeny prioritní osy a oblasti podpory, na které se OP LZZ zaměřuje, včetně výčtu možných příjemců pro jednotlivé prioritní osy.

Prioritní osa 1 - Adaptabilita

Tato prioritní osa se prostřednictvím investic do rozvoje lidských zdrojů ze strany podnikatelských subjektů snaží o snižování nezaměstnanosti. Je tvořena v souladu s prvním specifickým cílem a členěna na níže uvedené oblasti podpory.

Oblast podpory 1.1 - Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků

Celková alokace finančních prostředků pro tuto oblast je zhruba 448 mil. €. Hlavním cílem je přispět k posílení intenzity odborných znalostí, pravomoci zaměstnanců a zaměstnavatelů a jejich dovedností. Cílovými skupinami jsou podnikatelské a nepodnikatelské subjekty kromě institucí veřejné správy a také zaměstnanci podniků s perspektivou dalšího rozvoje. Jedná se o zaměstnance v dělnických a ostatních profesích, střední a vrcholový management a fyzické osoby závislé na příjmu na základě pracovního poměru. Dále specifické skupiny zaměstnanců, které mají z důvodu věku ztížené podmínky při uplatnění na trhu práce. Jedná se o věkovou skupinu do 25 let a nad 50 let.⁴⁵

Oblast podpory 1.2 - Zvýšení adaptability zaměstnanců restrukturalizovaných podniků

Celková alokace finančních prostředků pro tuto oblast podpory je cca 171 mil.€. Hlavním cílem je zvýšení adaptability zaměstnanců, kteří jsou ohroženi nezaměstnaností a zaměstnavatelů, jejich podniky procházení restrukturalizací. Podporována bude pracovní mobilita zaměstnanců ve vlastní organizaci, ale i

⁴⁴ ČESKÁ REPUBLIKA, *Nové operační programy klíčovou dírkou*, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 2007, s. 4.

⁴⁵ ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 2009, s. 9.

na trhu práce, péče o zaměstnance se ztíženým vstupem na trh práce ze zdravotních nebo věkových důvodů, přípravě nových pracovních míst, poradenství, odborné praxi a rekvalifikaci.⁴⁶

Prioritní osa 2 - Aktivní politiky trhu práce

Tato prioritní osa se zaměřuje na zlepšování přístupu k zaměstnání. Podporuje trvalé začlenění dlouhodobě nezaměstnaných a znevýhodněných skupin na trh práce. Je členěna na níže uvedené oblasti podpory.

Oblast podpory 2.1 - Posílení aktivních politik zaměstnanosti

Celková alokace pro tuto oblast podpory je zhruba 605 mil. €. Hlavním cílem je podpora realizace a využití všech nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti. Jedná se o poradenskou činnost, školení, sestavování individuálních akčních plánů a následnou rekvalifikaci, která může být zaměřena na rozšíření znalostí a dovedností ve svém oboru, dlouhodobé specializované kurzy pro lepší adaptabilitu a specifické kurzy pro získání pracovních dovedností na konkrétní pracovní místo. Cílovými skupinami jsou uchazeči o zaměstnání vedení v evidenci úřadu práce, zájemci o zaměstnání. Zvýšená pozornost bude věnována osobám ohroženým dlouhodobou nezaměstnaností nebo osobám, které jsou již dlouhodobě nezaměstnané.⁴⁷

Oblast podpory 2.2 - Modernizace institucí a zavedení systému kvality služeb zaměstnanosti a jejich rozvoj

Celková alokace pro tuto oblast podpory je asi 108 mil.€. Hlavním cílem je zvýšení kapacity, komplexnosti a kvality služeb, které poskytují instituce služeb zaměstnanosti. Podporováno bude například vzdělávání zaměstnanců, tak aby se zvýšila jejich profesní vybavenost pro poradenskou činnost a práci s ohroženými skupinami. Dále budou podporovány nástroje a opatření zaměřené na odstraňování dlouhodobé nezaměstnanosti. Další prostředky budou věnovány na rozvoj institucí služeb zaměstnanosti. Cílovými skupinami jsou instituce veřejných služeb zaměstnanosti a jejich pracovníci, spolupracující

⁴⁶ ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 2009, s. 23.

⁴⁷ Tamtéž, s. 29.

organizace a jejich pracovníci, sociální partneři, jejich organizace a zaměstnanci.⁴⁸

Prioritní osa 3 - Sociální integrace a rovné příležitosti

Tato prioritní osa se zaměřuje především na pomoc osobám, které jsou ohroženy sociálním vyloučením formou zvyšování kvality a dostupnosti sociálních služeb. Podporována bude slučitelnost rodinného a profesního života, rovné příležitosti žen a mužů. Zvláštní pozornost bude věnována romským komunitám a migrantům. Prioritní osa členěna na níže uvedené oblasti podpory.

Oblast podpory 3.1 - Podpora sociální integrace a sociálních služeb

Celková alokace pro tuto oblast podpory je zhruba 288 mil. €. Hlavním cílem podpory je sociální začleňování sociálně vyloučených osob a osob, které jsou sociálním vyloučením ohroženi. Zajišťováním a zvyšováním dostupnosti ke vzdělávání a zaměstnanosti budou eliminovány bariéry přístupu. Dále budou podporovány například aktivity zvyšující profesní vzdělávání poskytovatelů sociálních služeb, aktivity umožňující prevenci sociálního vyloučení nebo přímou pomoc cílovým skupinám. Existují dvě cílové skupiny. Jednou z nich jsou osoby sociálně vyloučené nebo osoby ohrožené sociálním vyloučením. Druhou skupinou jsou organizace a subjekty poskytující sociální služby.⁴⁹

Oblast podpory 3.2 - Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit

Celková alokace pro tuto oblast podpory je 43 mil. €. Hlavním cílem podpory v této oblasti je pomoc při sociálním začleňování vyloučených romských komunit prostřednictvím zajištění dostupnosti, kvality a kontroly služeb. Důraz bude kladen na odstraňování bariér v přístupu ke vzdělávání, zaměstnanosti a investiční podpoře. Dále budou podporovány například sociální služby a nástroje působící ve prospěch začleňování příslušníků vyloučených romských komunit. Mezi tyto sociální služby patří zejména azylové domy, nízkoprahová denní centra, terénní programy, sociální

⁴⁸ ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 2009, s. 40.

⁴⁹ Tamtéž, s. 47.

rehabilitace nebo sociální poradenství. Mezi cílové skupiny patří příslušníci sociálně vyloučených romských komunit na jedné straně a na straně druhé poskytovatelé sociálních služeb.⁵⁰

Oblast podpory 3.3 - Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce

Celková alokace finančních prostředků pro tuto oblast je 74 mil. €. Hlavní cíl podpory je zaměřen na posílení pracovní a společenské integrace osob ohrožených sociálním vyloučením a odstranění bariér, které znesnadňují jejich rovnocenný vstup na trh práce. Cílovou skupinou jsou osoby dlouhodobě vyloučené z trhu práce, z důvodů různých handicapů, mezi které patří například osoby s žádnou nebo nízkou úrovní kvalifikace, věkově starší, zdravotně postižení, osoby po výkonu trestu, příslušníci rozdílného sociokulturního prostředí, osoby závislé na drogách či alkoholu. V důsledku negativního demografického vývoje má zvláštní význam zapojování cizinců na trh práce s dlouhodobým posléze trvalým pobytem a následnou sociální integrací do české společnosti.⁵¹

Oblast podpory 3.4 - Rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce a sladění pracovního a rodinného života

Celková alokace pro tuto oblast podpory je téměř 64 mil. €. Hlavním cílem této oblasti je odstraňování nerovností mezi ženami a muži. Důraz bude kladen na skupinu žen, pro které je potřebné vytváření podmínek kvůli snadnějšímu sladění profesního a rodinného života, tak aby byly schopné pracovat a zároveň se věnovat plnohodnotnému rodinnému životu. Podpora se zaměřuje rovněž na podporu mužů, kteří jsou v obdobné situaci jako ženy. Například muži s malými dětmi nebo muži po rodičovské dovolené. Podpora náleží i rodičům, kteří jsou samoživitelé, osobám pečujícím o další závislé členy rodiny. Mezi cílovou skupinu dále patří i zaměstnavatelé a organizace podporující rovnost mezi muži a ženami.⁵²

⁵⁰ ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 2009, s. 58.

⁵¹ Tamtéž, s. 66.

⁵² Tamtéž, s. 72.

Prioritní osa 4 - Veřejná správa a veřejné služby

Tato prioritní osa je zaměřena nejen na modernizaci orgánů ústřední státní správy, pozornost bude dále věnována realizaci aktivit a aplikaci nástrojů, které zvyšují kvalitu a dostupnost veřejných služeb, podílu občanů na místním veřejném životě a etickým standardům ve veřejné správě. Je členěna na níže uvedené oblasti podpory.

Oblast podpory 4.1 - Posilování institucionální kapacity a efektivity státní správy

Celková alokace finančních prostředků pro tuto oblast podpory je 213 mil. €. Hlavní cíl se zaměřuje na zlepšení kvality řízení správních úřadů a efektivní vzdělávání úředníků státní správy. Dalším cílem je zkvalitnění managementu správních úřadů v oblasti řízení, zmírnění regionálních rozdílů v poskytování veřejných služeb, zajištění jejich adekvátní dostupnosti, zvýšení transparentnosti, otevřenosti správních úřadů a zajišťování efektivní komunikace veřejné správy uvnitř i navenek. Cílovými skupinami jsou správní úřady a jejich zaměstnanci, organizace a organizační složky zřizované těmito úřady a jejich zaměstnanci.⁵³

Oblast podpory 4.2 - Posilování institucionální kapacity a efektivity samosprávných celků

Celková alokace finančních prostředků pro tuto oblast podpory je 16 mil. €. Hlavní cíl je zaměřen na efektivní vzdělávání a lepší kvalitu řízení úřadů územních samosprávných celků. Další podporované aktivity jsou podobné jako oblasti podpory ve státní správě. Cílovou skupinou jsou územní samosprávné celky a úřady samosprávných celků, jejich orgány a jimi zřizované organizace včetně jejich zaměstnanců. Dále politici samosprávných celků včetně jejich volených zastupitelů.⁵⁴

Prioritní osa 5 - Mezinárodní spolupráce

Tato prioritní osa podporuje mezinárodní spolupráci v rámci rozvoje lidských zdrojů mezi projekty v různých členských státech EU, mezi

⁵³ ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 2009, s. 80.

⁵⁴ Tamtéž, s. 85.

skupinami zaměřenými na specifickou problematiku, mezi účastníky ze společné regionální oblasti a dalších oblastech a mezi národními organizacemi v členských státech EU. Podporované projekty této prioritní osy přispívají k naplňování pátého specifického cíle. Prioritní osa je členěna na níže uvedené oblasti podpory.

Oblast podpory 5.1 - Mezinárodní spolupráce

Celková alokace pro tuto oblast podpory je skoro 46 mil.€. Hlavním cílem je přispívat k intenzivní mezinárodní spolupráci, vzniku a rozvoji lokálního partnerství a iniciativ v oblasti rozvoje lidských zdrojů. Jedná se o přímou podporu inovací prostřednictvím výměny zkušeností, dovedností a odborných znalostí mezi zahraničními partnery s cílem zlepšit výsledky vlastních projektů nebo dosažení společných výsledků. V neposlední řadě jde i o přenos dobré praxe mezi členskými státy v této oblasti. Cílovými skupinami jsou instituce odpovědné za příslušné politiky, instituce, které se podílejí na implementaci OP LZZ a jejich zaměstnanci, ústřední orgány státní správy, úřady práce, kraje, obce, nestátní neziskové organizace nebo výzkumné a vzdělávací instituce.⁵⁵

3.6.2. Operační program Podnikání a inovace

Globálním cílem OP PI je „Zvýšit do konce programovacího období konkurenceschopnost české ekonomiky a přiblížit inovační výkonnost sektoru průmyslu a služeb úrovni předních průmyslových zemí Evropy.“⁵⁶

Vznikl v souladu se základními programovými dokumenty a jeho největší a nejvýznamnější snahou je podpořit v ČR podnikatelské prostředí, které je pro budoucí úspěšný rozvoj národní ekonomiky jedním z klíčových a nejdůležitějších atributů. Jen kvalitní podnikatelský sektor může zajistit odpovídající podmínky vzniku a rozvoje konkurenceschopných firem, které budou následně posilovat hospodářskou stabilitu, sociální soudržnost, nebo zajistí vznik nových pracovních míst.⁵⁷

⁵⁵ ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 2009, s. 88.

⁵⁶ ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Podnikání a inovace*, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR 2010, s. 48.

⁵⁷ Tamtéž, s. 5.

Globální cíl je dále rozveden ve specifických cílech, které budou naplňovány prostřednictvím jednotlivých prioritních os a oblastí podpory. Celková alokace na OPPI pro období 2007 – 2013 činí 3,041 mld. €⁵⁸ včetně podílu spolufinancování ze státního rozpočtu ČR.

První specifický cíl si klade za prioritu „Zvyšovat motivaci k zahájení podnikání, zintenzivnit aktivitu malých a středních podniků a vytvářet podmínky pro využití nových finančních nástrojů pro zahájení podnikání.“⁵⁹

Druhý specifický cíl je zaměřen především na „Zvýšení konkurenceschopnosti podniků zaváděním nových výrobních technologií, zintenzivnit rozvoj informačních a komunikačních technologií a služeb pro podnikání.“⁶⁰

Třetí specifický cíl zaměřuje svoje aktivity na „Zvýšení účinnosti užití energií v průmyslu a využití obnovitelných, případně i druhotných zdrojů energie.“⁶¹

Čtvrtý specifický cíl usiluje o posílení inovačních aktivit firem na základě zavádění nových inovačních technologií, výrobků a služeb.

Pátý specifický cíl se snaží o povzbuzení kooperace mezi sektorem průmyslu a subjekty z okruhu vývoje a výzkumu. Dále o kvalitnější infrastrukturu v rámci průmyslového výzkumu, inovací, technologického vývoje, zkvalitnění podnikatelské infrastruktury nebo v oblasti průmyslu co nejefektivněji využít lidský potenciál.⁶²

Šestý specifický cíl posiluje intenzivní rozvoj poradenských a informačních služeb pro potřeby firem.

Prioritní osa 1 - Vznik firem

Příjemci podpory z této prioritní osy budou výlučně MSP. Je soustředěna především na oblast dostupnosti vhodných kapitálových zdrojů, včetně vytvoření dalších finančních instrumentů, které mají pro-inovativní charakter.

⁵⁸ WOKOU. R., *Strukturální fondy a obce I*, Praha: Aspi, 2006, s. 86.

⁵⁹ ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Podnikání a inovace*, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR 2010, s. 48.

⁶⁰ Tamtéž, s. 48.

⁶¹ Tamtéž, s. 48.

⁶² Tamtéž, s. 48.

Oblast podpory 1.1 – Podpora začínajícím podnikatelům

Tato oblast podpory se orientuje na posílení motivace začínajících podnikatelů na základě rozsáhlejší nabídky výhodnějšího financování a zvýhodněných služeb za účelem vykonávání podnikatelské činnosti. Cílem poskytované pomoci je dát drobným podnikatelům (do 10 zaměstnanců) možnost zahájit podnikání a realizovat své podnikatelské záměry. Jedná se o podnikatele, kteří vstupují do podnikání poprvé nebo po delším časovém úseku. Zaměřovat se bude obzvláště na uskutečnění projektů v okruhu moderních technologií a výrobků a služeb schopných obstát v konkurenci.⁶³

Oblast podpory 1.2 – Využití nových finančních nástrojů

V počátečním stádiu podnikání, které je spojeno se značnou rizikovostí, která plyne z povahy příjemců o podporu a druhů realizovaných projektů, budou zaváděny nové finanční nástroje řešící problematiku financování projektů těchto malých a středních firem. Tato pomoc v podobě rizikového kapitálu bude založena na součinnosti soukromého kapitálu a veřejných fondů. Tím bud stimulovat možnost samofinancování na principu kooperace.⁶⁴

Prioritní osa 2 - Rozvoj firem

Tato prioritní osa je zaměřena na schopnost malých a středních firem, které nevlastní dostatečné množství vlastních finančních prostředků na zajištění úvěrů a následné schopnosti získat externí finanční prostředky na financování prostřednictvím bankovních nástrojů.⁶⁵

Oblast podpory 2.1 – Bankovní nástroje podpory MSP

Cílem této oblasti podpory je zvýšená snaha o posílení konkurenceschopnosti MSP na základě podpory realizace podnikatelských projektů menšího rozsahu u menších firem, které nemají dlouhou historii a podporou rozsáhlejších projektů především středních firem, tak aby MSP byly schopni uspět v konkurenčním boji a napomohlo to jejich dalšímu rozšíření a rozvoji.⁶⁶ Smyslem této podpory je napomoci rozvoji MSP, které jsou schopné

⁶³ ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Podnikání a inovace*, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR 2010, s. 73.

⁶⁴ Tamtéž, s. 74.

⁶⁵ Tamtéž, s. 76.

⁶⁶ Tamtéž, s. 77.

uskutečnit podstatnější projekty, na základě kterých posílí svoji konkurenceschopnost nebo firem způsobilých na základě komplementarity subdodavatelských vztahů s velkými organizačními jednotkami. Podporovány budou projekty na nákup strojů a zařízení, na rekonstrukci, nákup a výstavbu budov nebo projekty na zvýšení zásob, které by měli pokrýt nové zakázky.

Oblast podpory 2.2 – Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb

V této oblasti podpory bude přikládán důraz na vyrovnaný rozvoj regionů a snižování regionálních rozdílů. Budou podporovány projekty s růstovým potenciálem nebo projekty zavádějící progresivní technologie. Podporovány budou hlavně strukturálně postižené a hospodářsky slabé regiony s vysokou nebo nadprůměrnou nezaměstnaností. Investicemi do nových moderních technologií tak dojde k upevnění pozice takto podpořených firem na trhu a tím zároveň k udržení a růstu zaměstnanosti.⁶⁷

Prioritní osa 3 - Efektivní energie

Tato prioritní osa má za cíl podněcovat činnost podnikatelských subjektů, která povede ke snížení energetických nákladů na výrobu a spotřebu výchozích fosilních energetických zdrojů. Dále bude podporovat aktivity začínajících podnikatelských subjektů vedoucích k výraznějšímu užívání druhotných a obnovitelných zdrojů energie. Další oblastí bude podpora zaměřená na zvýšení efektivity výroby, spotřeby a přenosu energie.⁶⁸

Oblast podpory 3.1 – Úspory energie a obnovitelné zdroje energie

Cílem této oblasti podpory je úsilí snížit hodnotu energetické náročnosti na jednotku produkce, protože ČR stále ještě významně převyšuje v těchto ukazatelích vyspělé země. V této oblasti existuje velký potenciál úspor energií, surovin a materiálů, ale vysoká nákladovost spojená s nákupem a zaváděním méně energeticky náročných technologií jsou pro kategorii MSP často nedostupné z hlediska jejich finanční náročnosti. Podporovány budou projekty, které omezí závislost na dovozu energetických komodit v rámci české

⁶⁷ ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Podnikání a inovace*, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR 2010, s. 78.

⁶⁸ Tamtéž, s. 81.

ekonomiky. Dále projekty snižující spotřebu fosilních zdrojů nebo projekty využívající obnovitelné zdroje energie.⁶⁹

Prioritní osa 4 - Inovace

Tato prioritní osa bude podporovat MSP ve zvyšování inovačních aktivit, za pomoci vlastního výzkumu a vývoje. Podpora je orientována zejména na komercializaci výsledků výzkumu a vývoje, které mohou ovlivnit, uspíšit a zkvalitnit inovační procesy orientované k vyšší konkurenční kapacitě sektoru průmyslu a služeb.

Oblast podpory 4.1 – Zvyšování inovační výkonnosti podniků

Rozvoj české ekonomiky a oblast její inovační výkonnosti je rozhodujícím handicapem a příčinou zaostávání oproti ekonomikám zemí EU. Proto je nesmírně důležité zavádět nové inovační procesy a uplatňovat výsledky vývoje a výzkumu v průmyslu a v podnikatelských službách. To následně povede k rychlejšímu ekonomickému růstu. Podporována bude i oblast ochrany práv průmyslového vlastnictví, která je rovněž velmi nákladná. Proto se počítá s vytvořením a podporou systému, který poskytne jednak průmyslově-právní ochranu výsledků výzkumu a vývoje, poskytování licencí a uplatnění na trhu.⁷⁰

Oblast podpory 4.2 – Kapacity pro průmyslový výzkum a vývoj

Cílem této oblasti podpory je zvětšit počet podnikatelských subjektů, které budou provádět vlastní výzkum, vývoj a inovaci. Tím bude jednak posílen růst zaměstnanosti, budou vytvářena nová, kvalifikovaná pracovní místa, ale také se bude prohlubovat spolupráce podniků s vývojovými a výzkumnými ústavy. Tyto činnosti tak významně přispějí ke zvýšení konkurenceschopnosti podniků a také pomohou pro firmy vytvořit příznivé podmínky, které jim umožní zapojit se do výzkumných a vývojových programů na národní i evropské úrovni. Podpořeny budou podnikající organizace budující nová výzkumná pracoviště, anebo rozšiřují již existující zajišťující vývoj a inovaci technologií a výrobků. Dále bude podporován průmyslový vývoj a výzkum ve smyslu

⁶⁹ ČESKÁ REPUBLIKA. *Prováděcí dokument Operačního programu Podnikání a inovace*, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR 2010, s. 81.

⁷⁰ Tamtéž, s. 85.

výstavby, zařízení a personálního zabezpečení pracovišť kvalitními přístroji i personální kapacitou. Tím se výrazně zvýší možnost spolupráce s evropskými partnery.⁷¹

Prioritní osa 5 - Prostředí pro podnikání a inovace

V rámci této prioritní osy bude podpora směřována na vytvoření hodnotné infrastruktury Podporující rozvoj lidských zdrojů a vzdělávání pro podnikovou sféru a instituce, které poskytují pro ostatní podnikatelské subjekty služby v odvětví následného vzdělávání zaměstnanců. *„Pozornost je dále věnována problematice zkvalitnění infrastruktury pro podnikání, hlavně formou vytváření a rozvoje podnikatelských nemovitostí na úrovni evropských standardů.“*⁷²

Oblast podpory 5.1 – Platformy spolupráce

Skutečně významnou bariérou pro konkurenceschopnost české ekonomiky je nedostačující spojení mezi oblastmi vědecko-výzkumných a vzdělávacích institucí a sférou podnikání na regionální a neregionální úrovni nebo mezinárodní spolupráce. Z tohoto důvodu budou podporovány kooperační seskupení a projekty zaměřující svojí činnost do oblasti tvorby která napomáhá rozvíjet spolupráci zejména v oblasti vývoje a výzkumu, mezinárodní spolupráce a vzdělávání, nebo transferu know-how, tak aby došlo k posílení přímých vazeb mezi výzkumnými ústavami a podnikatelským prostředím.⁷³

Oblast podpory 5.2 – Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů

Podpora podnikatelských subjektů v rámci této prioritní osy bude směřovat do oblasti rozvoje lidských zdrojů. Snahou bude zlepšit podmínky pro vzdělávání a dovednosti, které jsou důležitým faktorem jejich následného profesního růstu. Kvalitní lidské zdroje s hlubokými a širokými odbornými znalostmi jsou dobrou základnou pro inovační procesy a nové technologie. Důležitým faktorem je i jazyková vybavenost a manažerské dovednosti.

⁷¹ ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Podnikání a inovace*, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR 2010, s. 86.

⁷² Tamtéž, s. 88.

⁷³ Tamtéž, s. 90.

Důležitým předpokladem je i dobrá orientace v moderních komunikačních a informačních technologiích.⁷⁴

Oblast odpory 5.3 – Infrastruktura pro podnikání

Podpora v rámci této oblasti je konkrétně zaměřena na rozvoj nemovitostí pro podnikání, zahrnující zvláště budování a následný rozvoj již existujících průmyslových zón a průmyslových hal nebo na rozvoj trhu podnikatelských nemovitostí a s tím související technickou a dopravní infrastrukturu. V současné době je nabídka dobrých ploch a prostor pro podnikatelskou činnost značně omezená a tím se stává jedním z omezujících faktorů umožňující další rozvoj podnikání a průmyslu.⁷⁵

Prioritní osa 6 - Služby pro rozvoj podnikání

Tato prioritní osa se bude soustředit pozornost na zkvalitňování materiálních a kvalifikačních podmínek, které napomohou rozvoji lidského potenciálu, bude analyzovat světové trendy v oblasti podnikání, napomáhat realizaci výsledků výzkumu, vývoje a inovací v praxi a tím napomáhat a zvyšovat konkurenceschopnost českého hospodářství.

Oblast odpory 6.1 – Podpora poradenských služeb

V současné době není na trhu v ČR dostačující nabídka podpůrných služeb pro podnikatelskou sféru anebo začínající podnikatele v oblasti monitoringu aktuálních potřeb podnikatelských subjektů, světových trendů nebo aktualizací informační, vzdělávací a poradenské pomoci. Tyto služby zajišťované vlastními silami jsou neekonomické a poměrně nedostupné. Podporovány budou projekty zaměřené na analýzu stavu podniků, na identifikaci jejich silných a slabých stránek, definující možná nápravná opatření a zavádějící nové řídicí metody.⁷⁶

Oblast odpory 6.2 – Podpora marketingových služeb

„V rámci této oblasti se pozornost zaměřuje na podporu vzdělávacích, asistenčních a informačních služeb a poradenství v oblasti mezinárodního obchodu, marketingovou připravenost malých a středních podniků s cílem

⁷⁴ ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Podnikání a inovace*, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR 2010, s. 94.

⁷⁵ Tamtéž, s. 95.

⁷⁶ Tamtéž, s. 98.

zvýšit jejich konkurenceschopnost na zahraničních trzích a na zvyšování kvality prezentace České republiky v zahraničí prostřednictvím realizace společných účastí podniků na zahraničních veletrzích a výstavách, výjimečně i na nejvýznamnějších mezinárodních veletrzích v tuzemsku.“⁷⁷ Budou podporovány projekty napomáhající získat marketingové informace, nebo na nákup propagačních materiálů nebo tvorbu internetových stránek.

3.6.3. Operační program Výzkum a vývoj pro inovace

„Globálním cílem OP VaVpI je posilování výzkumného, vývojového a inovačního potenciálu ČR, který přispěje k růstu, konkurenceschopnosti a k vytváření vysoce kvalifikovaných pracovních míst tak, aby se regiony ČR staly významnými místy koncentrace těchto aktivit v Evropě.“⁷⁸

Vznikl v souladu se základními programovými dokumenty NSRR a NRP na národní strategické úrovni a SOZS na nadnárodní úrovni. Jeho největší a nejvýznamnější snahou je docílit konkurenceschopné české ekonomiky, zvýšit a zlepšit zaměření investic do výzkumu a technologického rozvoje. Dále pak za pomoci zlepšení znalostí a inovací podporovat podnikavost.

Globální cíl je dále rozveden ve specifických cílech, které budou naplňovány prostřednictvím jednotlivých prioritních os a oblastí podpory. Celková alokace na OP VaVpI pro období 2007 – 2013 činí 2,070 mld. €⁷⁹ včetně podílu spolufinancování ze státního rozpočtu ČR. Specifické cíle OP VaVpI jsou bezprostřední reakcí na silné a slabé stránky vyplývající z předem vytvořených analýz a představují postupy, které budou směřovat k dosažení globálního cíle. Jsou nastaveny tak, aby na jedné straně odstraňovaly faktory, které jsou překážkou rozvoje a růstu, a na druhé straně využívaly přednosti, které růst umožňují.

První specifický cíl si klade za prioritu vytvořit omezený počet špičkových center s velmi kvalitní výzkumnou a vývojovou infrastrukturou a

⁷⁷ ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Podnikání a inovace*, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR 2010, s. 99.

⁷⁸ ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace*, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR 2008, s. 49.

⁷⁹ WOKOUN. R., *Strukturální fondy a obce I*, Praha: Aspi, 2006, s. 86.

na tomto základě být schopni se zapojit do mezinárodní spolupráce a také vytvářet poznatky využitelné v aplikační sféře.⁸⁰

Druhý specifický cíl je zaměřen především na zabezpečení regionálních výzkumných a vývojových kapacit vymezených pro tvorbu a přenos poznatků a posílení spolupráce mezi výzkumnými institucemi a uživatelským prostředím.⁸¹

Třetí specifický cíl zaměřuje svoje aktivity na podmínky zajišťující přenos technologií, ochranu, šíření a aplikování výsledků. Dále zefektivnění, dostupnost a šíření poznatků odborné veřejnosti.⁸²

Čtvrtý specifický cíl usiluje o posílení podpory infrastruktury pro výuku na vysokých školách, která je propojena s výzkumem a následným bezprostředním dopadem na zvýšení lidského potenciálu a lepším začleněním absolventů v praxi.⁸³

Prioritní osa 1 - Evropská centra excelence

Tato prioritní osa by měla přispět k přenosu technologií a konkurenceschopnosti především vytvářením pokrokových myšlenek a know-how. To povede k intenzivní tvorbě velmi kvalitních lidských zdrojů, jejich speciálně orientovaného zaškolování, v jehož důsledku budou schopni obsluhovat vysoce obtížná a sofistikovaná zařízení, která budou základním můstkem pro technologické inovace v české ekonomice.⁸⁴ Celková alokovaná částka z veřejných prostředků pro tuto prioritní osu činí 685,4 mil. €.

Oblast podpory 1.1 – Evropská centra excelence

Cílem této oblasti podpory je určit, podpořit a posílit nejschopnější výzkumné týmy, poskytnout jim nejkvalitnější materiální podmínky pro svůj růst a rozvoj a zároveň možnost zkoumat a bádát nad novými myšlenkami a navazovat kontakty a důležitá partnerství v internacionální rovině. Díky těmto kontaktům a spolupráci bude urychlen vznik a přenos nových technologií do praxe. Zásadním posláním těchto center bude poskytování vysoce kvalitního

⁸⁰ ČESKÁ REPUBLIKA. *Prováděcí dokument Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace*, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR 2008, s. 51.

⁸¹ Tamtéž, s. 51.

⁸² Tamtéž, s. 51.

⁸³ Tamtéž, s. 51.

⁸⁴ Tamtéž, s. 81.

výcviku pro studenty a mladé vědce a zároveň propojení výzkumu se vzdělávací inovační činností.⁸⁵

Prioritní osa 2 - Regionální VaV

V této prioritní ose lze také přepokládat, že podpoří posílení produkce nového know-how a zaměří se zejména na jeho přizpůsobení a následné osvojování na straně uživatelského prostředí. Dále bude podporován i rozvoj vysoce kvalifikovaných lidských zdrojů.⁸⁶ Celková alokovaná částka z veřejných prostředků pro tuto prioritní osu činí 685,4 mil. € stejně jako u prioritní osy 1.

Oblast odпорy 2.1 – Regionální VaV centra

V ČR je nedostatečně pokryta síť výzkumných a vývojových institucí, podstatná část je soustředěna do hlavního města. A již existující regionální výzkumná a vývojová střediska jsou nedostatečně materiálně a technicky vybavena pro úspěšnou spolupráci. Tato oblast podpory by měla podpořit vznik a rozvoj kvalitně vybavených výzkumných a vývojových pracovišť, která budou zaměřena na aplikovaný výzkum a posilnit tak jejich spolupráci s uživatelským prostředím dle potřeb jednotlivých regionů. Díky rozvoji ve specifických vědních oborech, přizpůsobení se a transferu nových technologií budou tato centra schopná výrazně přispívat ke zvýšení konkurenceschopnosti ekonomik českých regionů.⁸⁷

Prioritní osa 3 - Komercializace a popularizace VaV

Tato prioritní osa bude podporovat konkurenceschopnost za pomoci podpory center pro přenos technologií. Snaha o šíření poznatků a následná propagace výzkumu a vývoje by měla vést ke společenskému uznání inovací a jejich rozšíření v rámci ekonomiky i společnosti.⁸⁸ Celková alokovaná částka z veřejných prostředků pro tuto prioritní osu činí 213,3 mil. €.

⁸⁵ ČESKÁ REPUBLIKA. *Prováděcí dokument Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace*, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR 2008, s. 82.

⁸⁶ Tamtéž, s. 84.

⁸⁷ Tamtéž, s. 84.

⁸⁸ Tamtéž, s. 87.

Oblast odpory 3.1 – Komercializace výsledků výzkumných organizací a ochrana jejich duševního vlastnictví

Co se týká podpory komercializace znalostí a výsledků výzkumných pracovišť ze státních zdrojů, je v ČR situace značně nepříznivá. Je nutné zaměřit se na výzkumnou a vývojovou činnost založenou na komerčním využití, také chybí povědomí o ochraně duševního vlastnictví. Je zde absence nástrojů, umožňujících výzkumníkům a studentům s komerčně životaschopnými nápady financovat kritickou fázi od zrodu myšlenky k jejímu komerčnímu využití a následnému založení společnosti. V dlouhodobém horizontu bude docházet také k tvorbě nových pracovních míst.

Oblast odpory 3.2 – Propagace a informovanost o výsledcích VaV

Cílem této prioritní osy bude podpořit v co největší míře možnost šíření poznatků a názorů z oblasti výzkumu a vývoje, tak aby byla na výsledcích z této oblasti zainteresována celá společnost. Na základě kladného postoje široké veřejnosti budou snadněji podporovány projekty, a tím se pozvedne věhlas výzkumu a vývoje. *„Popularizace vědy, technologií a výzkumných aktivit obecně je důležitou, základní podmínkou pro udržení zájmu mladé generace o kariéru v oblasti vědy. Publikování výsledků vědy a zlepšení přístupu ke zdrojům vědeckých informací je jednou ze základních podmínek rychlého šíření vědeckých znalostí a jejich následného praktického využití.“*⁸⁹

Prioritní osa 4 - Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem

Přínos této prioritní osy lze očekávat ve „zvýšení kapacity pro produkci většího množství kvalifikovaných lidských zdrojů ve větší kvalitě, což je klíčové pro schopnost ekonomiky uspět v mezinárodní soutěži globalizující se ekonomiky založené na znalostech. Konečně, záměrem této prioritní osy je také fungovat jako pobídkový mechanismus pro motivaci vysokých škol k posilování jejich role.“⁹⁰ Celková alokovaná částka z veřejných prostředků pro tuto prioritní osu činí 414,1 mil. €.

⁸⁹ ČESKÁ REPUBLIKA. *Prováděcí dokument Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace*, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR 2008, s. 91.

⁹⁰ Tamtéž, s. 47.

Oblast odpory 4.1 – Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem

Poptávka po vysokoškolském vzdělání má od počátku devadesátých let minulého století vzrůstající tendenci. To má za následek nedostačující kapacitní prostory pro výuku i kanceláří přednášejících a studentů doktorandského studia. Důsledkem toho je, že současná úroveň výcviku a vzdělávání neodpovídá současným potřebám pro výzkum, vývoj a inovace. Vysoké školy ve většině případů nemají dostačující přístrojové a laboratorní vybavení pro provádění výzkumu. Chybí zde moderní vyučovací pomůcky, počítačové učebny nebo zdroje odborné zahraniční literatury.

3.6.4. Komunitární programy

Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace

*Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace*⁹¹ (dále jen CIP) na léta 2007 až 2013 je jednou z vlajkových lodí asistenčních nástrojů EU na podporu konkurenceschopnosti a inovativního potenciálu Společenství jako pokročilé znalostní společnosti s udržitelným rozvojem založeným na silném hospodářském růstu a s vysoce konkurenceschopným sociálně tržním hospodářstvím s vysokou úrovní ochrany a zlepšením kvality životního prostředí. Dále bude přispívat k zaplnění mezery mezi výzkumem a inovacemi a podporovat všechny podoby inovací. CIP je zaměřen na potřeby MSP, pro které je vedle strukturálních fondů nejvýznamnějším podpůrným finančním nástrojem EU.⁹² Finanční krytí na provádění tohoto rámcového programu se stanoví na 3,621 mil. €.

Rámcový program má tyto cíle:

- *„posílit konkurenceschopnost podniků, a zejména malých a středních podniků;*
- *podporovat inovace ve všech formách, včetně ekologických inovací;*
- *urychlit vývoj udržitelné, konkurenceschopné, inovativní informační společnosti přístupné všem;*

⁹¹ Poznámka: oficiální název - Competitiveness and Innovation framework Programme – CIP

⁹² ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1639/2006/ES ze dne 24. října 2006, kterým se zavádí rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (2007–2013), Úřední věstník EU 2006, s. 6.

- *podporovat energetickou účinnost a nové a obnovitelné zdroje energie ve všech odvětvích včetně dopravy.*⁹³

CIP je menší a mladší než *Sedmý rámcový program* (dále jen 7.RP). CIP by měl být programem spojujícím řadu existujících programů týkajících se inovací, konkurenceschopnosti, informačních a komunikačních technologií a energie. Program se zaměří na tvorbu správných podmínek konkurenceschopného a inovačního prostředí. Bude MSP poskytovat přístup ke kapitálu a službám a informace, jak co nejlépe využít programy EU v jednotlivých členských státech na regionální úrovni.⁹⁴

Sedmý rámcový program

7.RP by se měl zejména „*zaměřit na zajištění odpovídajícího zapojení malých a středních podniků prostřednictvím konkrétních opatření a zvláštních akcí v jejich prospěch. Činnosti spojené s inovacemi a s malými a středními podniky, které jsou podporované tímto rámcovým programem, by měly doplňovat činnosti prováděné na základě rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace.*“⁹⁵ Jeho rozpočet v letech 2007 až 2013 dosahuje 50,5 mld. €. A bude rozdělen do čtyř základních programů: Spolupráce, Myšlenky, Kapacity a Lidé.

- *„Spolupráce: podpora všech výzkumných činností v rámci nadnárodní spolupráce v tematických oblastech.*
- *Myšlenky: podpora výzkumu, jehož hlavní parametry určují výzkumní pracovníci, prováděného ve všech oblastech jednotlivými národními nebo nadnárodními týmy, které si navzájem konkurují na evropské úrovni.*
- *Lidé: kvantitativní i kvalitativní posilování lidského potenciálu ve výzkumu a technologickém rozvoji v Evropě, jakož i podpora mobility.*
- *Kapacity: podpora klíčových aspektů evropských výzkumných a inovačních kapacit, jako jsou výzkumné infrastruktury; regionální uskupení zaměřené*

⁹³ ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1639/2006/ES ze dne 24. října 2006, kterým se zavádí rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (2007–2013), Úřední věstník EU 2006, s.8. čl. 2.

⁹⁴ JÁČ I., RYDVALOVÁ P., ŽIŽKA M., *Inovace v malém a středním podnikání*, Computer Press 2005, s.173.

⁹⁵ ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č.1982/2006/ES ze dne 18. prosince 2006 o sedmém rámcovém programu Evropského společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace (2007 až 2013), Úřední věstník EU 2006 s.3.čl.1.

na výzkum; rozvoj celého výzkumného potenciálu v konvergenčních a nejvzdálenějších regionech Společenství; výzkum ve prospěch malých a středních podniků; otázky spojené s tématem „věda ve společnosti“; podpora soudržného rozvoje politik; horizontální činnosti v oblasti mezinárodní spolupráce.“⁹⁶

Co se týče rozdílů mezi CIP a 7.RP lze konstatovat, že 7.RP je programem zaměřeným na tvoření a demonstraci nových znalostí a výrobků, zatímco CIP je zaměřen na další krok – komercializaci a co nejširší užití těchto výstupů.⁹⁷

3.7. Finanční nástroje pro podporu vzdělávání MSP

3.7.1. Základní charakteristika

Vzdělávání zaměstnanců a zvyšování jejich kvalifikace představují cestu k růstu konkurenceschopnosti daného podniku, ale i k prevenci nezaměstnanosti prostřednictvím zvyšování flexibility a přizpůsobivosti pracovní síly. Vyšší kvalifikace zaměstnanců a zlepšení jejich schopností a dovedností dává předpoklad k růstu produktivity práce, k lepší kvalitě poskytovaných služeb a výrobků. V důsledku toho může podnikatelský subjekt pružněji a účinněji reagovat na rychle se měnící podmínky a požadavky trhu.

Pro kategorii MSP jsou náklady na potřebnou a odpovídající úroveň profesního vzdělání a rozvoje svých zaměstnanců mnohdy velmi vysoké, proto vynaložení těchto prostředků často oddalují.

K podpoře zvyšování kvality lidských zdrojů a udržení potřebné konkurenceschopnosti byl na základě provedených analýz MPSV ČR v rámci OP LZZ prioritní osy 4.1 Adaptabilita a oblasti podpory 4.1.1 Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků zřízen globální grant s názvem „Další profesní vzdělávání zaměstnanců podnikatelských

⁹⁶ ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č.1982/2006/ES ze dne 18. prosince 2006 o sedmém rámcovém programu Evropského společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace (2007 až 2013), Úřední věstník EU 2006, s. 5.čl. 2.

⁹⁷ JÁČ I., RYDVALOVÁ P., ŽIŽKA M., *Inovace v malém a středním podnikání*, Computer Press 2005, s. 150.

subjektů v oblasti průmyslu – EDUCA“. Řídícím orgánem je MPSV ČR, předkladatelem grantu je MPO ČR a zprostředkujícím subjektem pro žadatele o podporu je Odbor koordinace strukturálních fondů MPO ČR. Smyslem této podpory je vytvořit systém a strategii celoživotního vzdělávání v podnicích, zajistit odbornou přípravu a služby pro zaměstnance, tím zvýšit jejich adaptabilitu vůči změnám. A v neposlední řadě podpořit podnikání a inovace.

3.7.2. Globální grant EDUCA

Záměrem globálního grantu EDUCA (dále jen GG EDUCA) je přimět podnikatelské subjekty v definovaných oblastech podpory ke zvýšené aktivitě v oblasti profesního vzdělávání, která je nezbytná k vyrovnání se se strukturálními a technologickými změnami ve výrobě, které jsou způsobeny zaváděním nových výrobních, komunikačních a informačních technologií. To povede ke zvýšení kvalifikace, odborných dovedností a zkušeností pracovníků v oblasti průmyslu a průmyslových služeb.

3.7.3. Podporované aktivity

Podporovány budou zejména aktivity komplexního charakteru vzdělávání:

- *„další profesní vzdělávání zaměstnanců podporované zaměstnavateli,*
- *odborné vzdělávání zaměstnanců a zaměstnavatelů zaměřené na prohloubení, rozšíření, zvýšení, obnovení nebo udržení kvalifikace,*
- *získávání klíčových dovedností zvyšujících udržitelnost zaměstnání v podniku žadatele,*
- *aplikování všech forem vzdělávání zaměstnanců dle specifických potřeb zaměstnavatelů s důrazem na přípravu na konkrétní práci/pracovní pozici,*
- *tvorba podnikových vzdělávacích programů pro zaměstnance,*
- *příprava podnikových lektorů.“⁹⁸*

Formou doplňků ke specifickému vzdělávání mohou být do projektu zahrnuty i aktivity naplňující definici obecného vzdělávání. „Vzdělávání

⁹⁸ ČESKÁ REPUBLIKA. *Návrh globálního grantu Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 2008, s. 2.

specifické je definováno jako vzdělávání, které zahrnuje výuku s přímým a zásadním vztahem k současnému nebo budoucímu postavení zaměstnanců v podniku a poskytuje kvalifikace, které jsou nepřenositelné, nebo přenositelné v omezeném rozsahu, do dalších podniků a pracovních oborů.“⁹⁹ „Obecným vzděláváním se rozumí vzdělávání zahrnující výuku, která se nevztahuje pouze nebo zásadně na současné nebo budoucí postavení zaměstnanců v podniku, ale která poskytuje kvalifikace ve větší míře přenositelné do ostatních podniků nebo pracovních oborů.“¹⁰⁰

3.7.4. Cílové skupiny a vymezení územního dopadu

Do podporované cílové skupiny patří zaměstnanci podniků, zaměstnavatelé a podnikající fyzické osoby v oblasti průmyslu a průmyslových služeb, které spadají do předem definovaných podporovaných oblastí národního hospodářství. Podporu nelze žádat například na jazykové vzdělávání obecného charakteru, školení obecných počítačových dovedností nebo školení v oblasti takzvaných měkkých dovedností. Je povinností žadatele uvést v čem spočívá specifická uvedeného vzdělávání.¹⁰¹

Podporovány budou podnikající subjekty zaměřující svojí podnikatelskou činnost do následujících kategorií:

- zpracovatelský průmysl (kromě Výroby tabákových výrobků),
- výroba a rozvod elektřiny, plynu a tepla, zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi,
- stavebnictví, velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel, doprava a skladování,
- informační a komunikační činnosti, profesní, vědecké a technické činnosti a to jen v těchto kategoriích: (architektonické a inženýrské činnosti a související technické poradenství, technické zkoušky a analýzy).¹⁰²

⁹⁹ NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem, Úřední věstník EU 2008. s. 33. čl. 38. odst. 1.

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 33. čl. 38. odst. 2.

¹⁰¹ ČESKÁ REPUBLIKA. *Návrh globálního grantu Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 2008, s. 3.

¹⁰² Tamtéž, s. 2.

4. PRAKTICKÁ ČÁST

4.1. Finanční nástroje pro čerpání prostředků alokovaných ke zvýšení konkurenceschopnosti MSP prostřednictvím vzdělávání v regionech soudržnosti NUTS II

4.1.1. Zaměření analýzy

V praktické části bude analyzována realizace a dopady GG EDUCA do všech regionů soudržnosti NUTS II - Jihovýchod, Jihozápad, Severozápad, Severovýchod, Střední Čechy, Střední Morava a Moravskoslezsko. A dále v členění až na NUTS III. Pro zpracování analýzy byly použity výsledky realizace globálního grantu, konkrétně výzvy číslo šedesát realizované v časovém horizontu od 1. 1. 2010 – 31. 12. 2010 v rámci těchto regionů soudržnosti. Celková částka pro tuto výzvu činí 750 mil. Kč.

4.1.2. Formulace problému

Jak již bylo uvedeno výše, statistické jednotky NUTS II jsou tvořeny kraji, které z hlediska demografických i geografických údajů, ale především ekonomických ukazatelů vykazují značné odlišnosti. S ohledem na tento fakt, podložený empirickými daty ze zdrojů Českého statistického úřadu (dále jen ČSÚ) se lze reálně domnívat, že výsledky šedesáté výzvy „GG EDUCA“ budou odlišné, neboť podpora směřující do oblasti rozvoje vzdělávání MSP by ve všech regionech soudržnosti potažmo v krajích, měla být vzhledem k regionálním specifikům realizována odlišně. Soubor vybraných ekonomických ukazatelů získaných ze zdrojů ČSÚ k datu 31. 12. 2010 bude využit i jako vzorek při ověření výsledků analýzy realizace a dopadů výzvy globálního grantu s názvem „Další profesní vzdělávání zaměstnanců podnikatelských subjektů v oblasti průmyslu – EDUCA“.

4.1.3. Vyhodnocení realizace a dopadů GG EDUCA

Na základě konzultací uskutečněných na příslušných úřadech, to znamená agentury pro podporu podnikání CzechInvest a Odboru koordinace strukturálních fondů MPO ČR byly zjištěny údaje o počtech žadatelů, počtech

podaných a podpořených projektů a výši finanční podpory u projektů zapojených do šedesáté výzvy GG EDUCA . Soubor dat obsahoval seznam všech oprávněných žadatelů, tedy reprezentantů z řad MSP i velkých podniků. Celkem bylo v této výzvě podáno 533 konkrétních žádostí o finanční podporu na vzdělávání v rámci konkurenceschopnosti, z čehož bylo 233 žádostí, které uplatňovali zástupci MSP. Podkladem pro vyhodnocení realizace a dopadů GG EDUCA byl použit pouze vyfiltrovaný soubor dat obsahující informace týkající se MSP a projektů, které byly podpořeny a zrealizovány. Analýza se v konečné fázi týkala 114 podpořených projektů v celkové finanční výši 309 300 502 Kč. Vzhledem k roztržitosti implementace prioritní osy 4.1. Adaptabilita, oblast podpory 4.1.1 Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků byly pro účely této práce odpovědnými pracovníky úřadů poskytnuty údaje i v podrobnějším členění až na kraje, NUTS III.

Data uvedená v tabulkách 4 a 5 znázorňují dopad realizace vybraného opatření GG EDUCA. V členění na úrovni regionů soudržnosti lze u některých ukazatelů zaznamenat určitou míru difference. S výjimkou regionu soudržnosti Jihovýchod a Střední Čechy vykazují ostatní regiony srovnatelné výsledky. Region soudržnosti Jihovýchod se od ostatních regionů svojí vysokou úspěšností značně diferencuje a to jak v úrovni výše finanční podpory, tak i v úrovni počtu podpořených projektů. Naopak nejnižší míra úspěšnosti byla u obou ukazatelů dosažena v regionu Střední Čechy. V členění na úrovni krajů lze zaznamenat ještě větší míru diferenciace. Tato zjištěná data lze na základě úspěšnosti, jak v úrovni výše finanční podpory, tak v úrovni počtu podpořených projektů rozdělit do čtyř kategorií. Nejmenší míru úspěšnosti prokázal Karlovarský, Liberecký, Pardubický a Zlínský kraj. Poněkud lepší srovnatelné výsledky vykazují kraje Středočeský, Jihočeský, Plzeňský, Olomoucký a Kraj Vysočina. Do další ještě úspěšnější kategorie spadají kraje Ústecký, Královéhradecký a Moravskoslezský. S významným odstupem největší úspěšnost v čerpání finančních prostředků na dané opatření prokázal Jihomoravský kraj a to v úrovni obou ukazatelů.

Tabulka 3: Vyhodnocení vybraných ukazatelů GG EDUCA v NUTS II

NUTS II							
Ukazatele	Jihovýchod	Jihozápad	Moravsko-slezsko	Severovýchod	Severozápad	Střední Čechy	Střední Morava
Výše podpory v Kč	79 958 239	39 898 347	31 674 551	51 681 915	38 857 548	26 453 072	40 776 829
Výše podpory v Kč (v %)	25,85	12,90	10,24	16,71	12,56	8,55	13,18
Počet podpořených žádostí	33	16	12	18	12	8	15
Počet podpořených žádostí v %	28,95	14,04	10,53	15,79	10,53	7,02	13,16

Zdroj: <http://www.mpo.cz>, <http://www.czechinvest.org>., vybraná data, vlastní zpracování.

Tabulka 4: Vyhodnocení vybraných ukazatelů GG EDUCA v NUTS II v členění na NUTS III

NUTS III							
Ukazatele	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj
Výše podpory v Kč	26 453 072	16 014 125	23 884 223	5 713 283	33 144 265	8 332 901	32 803 630
Výše podpory v Kč (v %)	8,55	5,18	7,72	1,85	10,72	2,69	10,61
Počet podpořených projektů	8	8	8	2	10	4	11
Počet podpořených projektů v %	7,02	7,02	7,02	1,75	8,77	3,51	9,65
Ukazatele	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravsko-slezský kraj	Celkem
Výše podpory v Kč	10 545 385	18 448 548	61 509 691	26 695 394	14 081 435	31 674 551	309 300 501
Výše podpory v Kč (v %)	3,41	5,96	19,89	8,63	4,55	10,24	100,00
Počet podpořených projektů	3	9	24	9	6	12	114
Počet podpořených projektů v %	2,63	7,89	21,05	7,89	5,26	10,53	100,00

Zdroj: <http://www.mpo.cz>, <http://www.czechinvest.org>., vybraná data, vlastní zpracování.

4.2. Ověření údajů vyplývajících z analýzy

Soubor údajů použitých jako vzorek pro ověření výsledků vyplývajících z analýzy byl definován vybranými ukazateli vztahujícími se k počtu mikropodniků, malých a středních podniků v členění pro NUTS II až NUTS III, a to jak v úrovni počtu, tak v úrovni procentuálního vyjádření. Pro ověření výsledků vyplývajících z analýzy byly použity statistické údaje ČSÚ k datu 31. 12. 2010.

4.2.1. Vybrané relevantní ukazatele

Tabulka 5: Vybrané statistické ukazatele vztahující se k NUTS II

Ukazatele	NUTS II						
	Jihovýchod	Jihozápad	Moravsko-slezsko	Severovýchod	Severozápad	Střední Čechy	Střední Morava
Počet mikropodniků	34 322	22474	21 834	27825	19610	22 727	22959
Počet mikropodniků v %	19,98	13,09	12,71	16,20	11,42	13,23	13,37
Počet malých podniků	7 606	4976	4 456	6056	3997	4 678	5192
Počet malých podniků v %	20,58	13,46	12,06	16,38	10,81	12,66	14,05
Počet středních podniků	1 837	1290	1 082	1577	1067	1 088	1312
Počet středních podniků v %	19,85	13,94	11,69	17,04	11,53	11,76	14,18
Počet MSP celkem	43 765	28 740	27 372	35 458	24 674	28 493	29 463
Počet MSP celkem v %	20,08	13,19	12,56	16,27	11,32	13,07	13,52

Zdroj: Český statistický úřad, <http://www.czso.cz/xj/edicniplan.nsf/p/631302-10>, vybraná data, vlastní zpracování.

V tabulce 6 jsou prezentována statistická data o počtu mikropodniků a dále malých a středních podniků ve všech regionech soudržnosti příslušných do NUTS II. Po srovnání hladiny jednotlivých ukazatelů je zřejmé, že s výjimkou regionu Jihovýchod a Severovýchod nevykazují zbývající regiony soudržnosti extrémní rozdíly. Níže uvedené tabulky 7 a 8 analyzují stejné ukazatele, pouze

v členění na NUTS III, kterými jsou kraje náležející do všech regionů soudržnosti NUTS II. Porovnání těchto ukazatelů jednoznačně vykazuje výraznější regionální odlišnosti.

Tabulka 6: Vybrané statistické ukazatele vztahující se k NUTS II v členění na NUTS III

NUTS III							
Ukazatele	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj
Počet mikropodniků	22 727	12 215	10 259	5 567	14 043	8 197	10 530
Počet malých podniků	4 678	2 664	2 312	1 162	2 835	1 688	2 267
Počet středních podniků	1 088	663	627	316	751	410	599
Počet MSP celkem	28 493	15 542	13 198	7 045	17 629	10 295	13 396
Počet MSP celkem v %	13,07	7,13	6,06	3,23	8,09	4,72	6,15
Ukazatele	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj	Celkem
Počet mikropodniků	9 098	8 451	25 871	11 459	11 500	21 834	171 751
Počet malých podniků	2 101	1 913	5 693	2 533	2 659	4 456	36 961
Počet středních podniků	568	592	1 245	657	655	1 082	9 253
Počet MSP celkem	11 767	10 956	32 809	14 649	14 814	27 372	217 965
Počet MSP celkem v %	5,40	5,03	15,05	6,72	6,80	12,56	100,00

Zdroj: Český statistický úřad, <http://www.czso.cz/xb/edicniplan>, vybraná data, vlastní zpracování.

Tabulka 7: Vyhodnocení vybraných statistických ukazatelů v NUTS II v členění na NUTS III

NUTS III							
Ukazatele	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj
Počet mikropodniků	22 727	12 215	10 259	5 567	14 043	8 197	10 530
Počet mikropodniků v %	13,23	7,11	5,97	3,24	8,18	4,77	6,13
Počet malých podniků	4 678	2 664	2 312	1 162	2 835	1 688	2 267
Počet malých podniků v %	12,66	7,21	6,26	3,14	7,67	4,57	6,13
Počet středních podniků	1 088	663	627	316	751	410	599
Počet středních podniků v %	11,76	7,17	6,78	3,42	8,12	4,43	6,47
Ukazatele	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravsko-slezský kraj	Celkem
Počet mikropodniků	9 098	8 451	25 871	11 459	11 500	21 834	171 751
Počet mikropodniků v %	5,30	4,92	15,06	6,67	6,70	12,71	100
Počet malých podniků	2 101	1 913	5 693	2 533	2 659	4 456	36 961
Počet malých podniků v %	5,68	5,18	15,40	6,85	7,19	12,06	100
Počet středních podniků	568	592	1 245	657	655	1 082	9 253
Počet středních podniků v %	6,14	6,40	13,46	7,10	7,08	11,69	100

Zdroj: Český statistický úřad, <http://www.czso.cz/xb/edicniplan>, vybraná data, vlastní zpracování.

Tabulka 8: Vyhodnocení vybraných statistických ukazatelů a ukazatelů GG EDUCA v NUTS II v členění na NUTS III

NUTS III							
Ukazatele ČSÚ	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj
Počet MSP celkem	28 493	15 542	13 198	7 045	17 629	10 295	13 396
Počet MSP celkem v %	13,07	7,13	6,06	3,23	8,09	4,72	6,15
NUTS III							
Výsledky realizace GG EDUCA	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj
Výše podpory v Kč	26 453 072	16 014 125	23 884 223	5 713 283	33 144 265	8 332 901	32 803 630
Výše podpory v Kč (v %)	8,55	5,18	7,72	1,85	10,72	2,69	10,61
NUTS III							
Ukazatele ČSÚ	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravsko-slezský kraj	Celkem
Počet MSP celkem	11 767	10 956	32 809	14 649	14 814	27 372	217 965
Počet MSP celkem v %	5,40	5,03	15,05	6,72	6,80	12,56	100,00
NUTS III							
Výsledky realizace GG EDUCA	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravsko-slezský kraj	Celkem
Výše podpory v Kč	10 545 385	18 448 548	61 509 691	26 695 394	14 081 435	31 674 551	309 300 501
Výše podpory v Kč (v %)	3,41	5,96	19,89	8,63	4,55	10,24	100,00

Zdroj: <http://www.czso.cz/xb/edicniplan>, <http://www.mpo.cz>, <http://www.czechinvest.org>, vybraná data, vlastní zpracování.

Tabulka 9: Vyhodnocení vybraných statistických ukazatelů a ukazatelů GG EDUCA v NUTS II

NUTS II							
Ukazatele ČSÚ	Jihovýchod	Jihozápad	Moravsko-slezsko	Severo východ	Severo západ	Střední Čechy	Střední Morava
Počet MSP celkem	43 765	28 740	27 372	35 458	24 674	28 493	29 463
Počet MSP celkem v %	20,08	13,19	12,56	16,27	11,32	13,07	13,52
NUTS II							
Výsledky realizace GG EDUCA	Jihovýchod	Jihozápad	Moravsko-slezsko	Severo východ	Severo západ	Střední Čechy	Střední Morava
Výše podpory v Kč	79 958 239	39 898 347	31 674 551	51 681 915	38 857 548	26 453 072	40 776 829
Výše podpory v Kč (v %)	25,85	12,90	10,24	16,71	12,56	8,55	13,18

Zdroj: <http://www.czso.cz/xb/edicniplan>, <http://www.mpo.cz>, <http://www.czechinvest.org>, vybraná data, vlastní zpracování.

Výše uvedené tabulky srovnávají vybrané statistické ukazatele a ukazatele GG EDUCA ve vymezeném území realizace. Vybrané ukazatele se vztahují k počtu MSP a výši podpory v Kč v členění pro NUTS II až NUTS III, a to jak v úrovni počtu, tak v úrovni procentuálního vyjádření. Tabulka č. 9 znázorňuje porovnání výše uvedených ukazatelů v členění na kraje NUTS III a tabulka č. 10 v členění na regiony soudržnosti NUTS II.

Přestože primární data poskytnutá ze zdrojů ČSÚ vykazují na území regionů soudržnosti značné odlišnosti a v členění na kraje je ve sledovaném ukazateli vztahujícím se k počtu MSP tato diference ještě zřetelnější, lze na základě vyhodnocení výsledků realizace GG EDUCA konstatovat, že výsledky realizace a dopadů projektu GG EDUCA v rámci podpory rozvoje vzdělanosti pro zvýšení konkurenceschopnosti vykazují na území všech krajů i regionů soudržnosti v podstatě podobné rozdíly. Porovnání zvolených ukazatelů vztahujících se k projektu vykazují s výjimkou Jihomoravského a Středočeského kraje srovnatelnou diferencí. Ověření výsledku analýzy, která zahrnuje reálné hodnoty, předpoklad odlišné realizace podpory rozvoje vzdělávání v rámci konkurenceschopnosti ve všech regionech soudržnosti potažmo v krajích nepotvrdilo.

Vyhodnocení výsledků realizace a dopadů GG EDUCA bylo následně podkladem pro ověření úvodní hypotézy o největší úspěšnosti čerpání finančních prostředků na podporu rozvoje vzdělávání v rámci posílení konkurenceschopnosti z výše uvedeného opatření regionem soudržnosti NUTS II Jihovýchod potažmo Jihomoravského kraje. Na základě výsledků byla tato hypotéza potvrzena.

4.3. Dotazníkové šetření

4.3.1. Zaměření a účel dotazníkového šetření

Na základě vyhodnocení výsledků realizace GG EDUCA byli v dotazníkovém šetření osloveni respondenti etablovaní v regionu NUTS II Jihovýchod, kteří ve srovnání s ostatními regiony soudržnosti, prokázali v čerpání finančních prostředků největší úspěšnost. Dotazovaní respondenti z řad MSP byli vybráni metodou náhodného vzorku ze souboru úspěšných žadatelů

GG EDUCA. Názory i výsledky dotazníkového šetření jsou prezentovány v souladu s principem anonymity.

Na základě sběru primárních dat prostřednictvím dotazníkového šetření, následného třídění a zpracování, byly vytvořeny tabulky absolutních četností a procentuálního vyjádření, vystihující stávající situaci o podpoře, která směřuje do oblasti podpory vzdělávání MSP. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 30 respondentů, kteří odpověděli na 15 uzavřených otázek. Struktura dotazníku zahrnuje obecnou a specifickou část s tím, že otázky 1 až 5 se zaměřují na problematiku čerpání finančních prostředků a podporu rozvoje vzdělávání v obecné rovině a otázky 6 až 15 směřují přímo do problematiky čerpání finančních prostředků alokovaných na podporu rozvoje vzdělávání v rámci GG EDUCA. S ohledem na cíle práce a k ověření závěrů vyplývajících z vlastního zkoumání, byl sestaven dotazník v následující struktuře:

1. Považujete kategorii MSP za účelnou a odpovídající struktuře podnikatelského sektoru v ČR?
2. Které z těchto potenciálních podnikatelských hrozeb považujete za nejzávažnější riziko omezení konkurenceschopnosti MSP?
3. Myslíte, že podpora rozvoje vzdělanosti zaměstnanců MSP přispívá k zajištění konkurenceschopnosti českých MSP v rámci EU?
4. Myslíte si, že programy orientované na podporu vzdělávání MSP odpovídají potřebám trhu práce a zaměstnavatelů?
5. Je, dle Vašeho názoru, informační a administrativní podpora organizací zastupujících zájmy MSP dostatečná a adresná?
6. Zpracování projektové žádosti do GG EDUCA jste realizoval/a vlastními silami nebo s využitím zpracovatelské firmy?
7. Finanční prostředky na podporu rozvoje vzdělanosti zaměstnanců MSP jste z evropských zdrojů žádal/a poprvé?
8. Byly Vaše předchozí pokusy o čerpání finančních prostředků na podporu vzdělávání úspěšné?

9. Uvažoval/a jste, že i do budoucna využijete možnost podpory vzdělávání z některého programu orientovaného na MSP?
10. Co je, dle Vašeho názoru, bariérou pro úspěšné čerpání finančních prostředků určených pro MSP z evropských zdrojů?
11. Myslíte si, že GG EDUCA v rámci nabídky vzdělávacích aktivit plně pokryl potřeby žadatelů?
12. Myslíte si, že na základě podpory vzdělávání z GG EDUCA Vaše firma posílila svoji konkurenceschopnost v rámci celé EU?
13. Co je, dle Vašeho názoru důvodem toho, že NUTS II Jihovýchod byl v čerpání finančních prostředků z GG EDUCA neúspěšnějším ze všech regionů soudržnosti ČR?
14. Myslíte si, že pro Vás bude realizování projektu ekonomicky přínosné či ekonomicky rentabilní i po vynaložení podílu na spolufinancování, popřípadě i nákladů na zpracování projektové žádosti zpracovatelskou firmou?
15. Doporučil/a byste využít čerpání finančních prostředků na podporu vzdělávání z GG EDUCA nebo z některého jiného programu orientovaného na vzdělávání ostatním podnikatelským subjektům ze sektoru MSP?

Účelem provedeného dotazníkového šetření je ověření, tzn. potvrzení nebo vyvrácení, výchozích hypotéz stanovených v rámci této práce, které jsou uvedeny v kapitole č. 2.1. Pro potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz bylo v rámci odpovědí respondentů vymezeno rozhraní přesahující 50% zastoupení. Potvrzení každé z definovaných výchozích hypotéz bude prokázáno pouze v případě, že bude podpořeno vyšším než 50% zastoupením odpovědí respondentů z celkového souboru dotazovaných.

4.3.2. Interpretace výsledků dotazníkového šetření

Tabulka 10: Výsledky otázky č. 1.

1. Považujete kategorii MSP za účelnou a odpovídající strukturu podnikatelského sektoru v ČR?		
	N	% zastoupení
ano	23	77
ne	2	7
nedokážu posoudit	5	17
celkem	30	100

Zdroj: Vlastní

Na otázku, zda je kategorie MSP účelná a odpovídá strukturu podnikatelského sektoru, odpovědělo 77% oslovených respondentů kladně. Respondentů, kteří neměli k odpovědi dostatek informací a z toho důvodů neodpověděli, dosáhli procentuální výše 17% a zbývajících 7% považují kategorii MSP ve struktuře podnikatelského sektoru za neúčelnou.

Tabulka 11: Výsledky otázky č. 2.

2. Které z těchto potenciálních podnikatelských hrozeb považujete za nejzávažnější riziko omezení konkurenceschopnosti MSP?		
	N	% zastoupení
příchod nových konkurentů na trh	26	28
neschopnost financovat růst a vzdělávání	19	21
nedostatek zaměstnanců s potřebnou kvalifikací	24	26
nejistý či nestabilní ekonomický růst	11	12
daňová a administrativní zátěž	13	14
celkem	92	100

Zdroj: Vlastní

U otázky č. 2. mohli oslovení respondenti zvolit více z možných odpovědí, které považují za nejzávažnější riziko omezení konkurenceschopnosti MSP. Jako nejrizikovější faktor v omezení konkurenceschopnosti se osloveným respondentům jeví příchod nových konkurentů na trh, nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců a v neposlední řadě i neschopnost financovat vzdělávání umožňující růst. Tyto odpovědi dosahovaly výše přes 20%. O něco menší rizikovost vykazují hrozby jako nejistota a nestabilita ekonomického růstu a daňová a administrativní zátěž s 12 -14%.

Tabulka 12: Výsledky otázky č. 3.

3. Myslíte, že podpora rozvoje vzdělanosti zaměstnanců MSP přispívá k zajištění konkurenceschopnosti českých MSP v rámci EU?		
	N	% zastoupení
ano	19	63
ne	3	0
nevím	8	27
celkem	30	100

Zdroj: Vlastní

U otázky č. 3. byly cca dvě třetiny respondentů, což činí 63%, jasně přesvědčeny o tom, že podpora vzdělanosti jednoznačně přispívá k zajištění konkurenceschopnosti českých MSP v rámci EU. Dalších 27% odpovědělo neurčitě a ani jeden z respondentů nepovažoval rozvoj vzdělanosti v rámci zajištění konkurenceschopnosti za nedůležitou.

Tabulka 13: Výsledky otázky č. 4.

4. Myslíte si, že programy orientované na podporu vzdělávání MSP odpovídají potřebám trhu práce a zaměstnavatelů?		
	N	% zastoupení
rozhodně ano	5	17
spíše ano	10	33
spíše ne	7	23
rozhodně ne	3	10
nedokážu posoudit	5	17
celkem	30	100

Zdroj: Vlastní

Na otázku, zda programy orientované na podporu vzdělávání MSP odpovídají potřebám trhu práce a zaměstnavatelů odpovědělo 33% dotazovaných respondentů „spíše ano“. Jako plně odpovídající se struktura programů jevila 17% dotazovaných. Jako naprosto nedostačující tuto strukturu vidí 10% z oslovených respondentů, 23% dotazovaných odpovědělo, že nabízené programy s potřebami trhu práce a zaměstnavatelů spíše nekorespondují a zbývajících 17% tuto problematiku nedokázalo posoudit.

Tabulka 14: Výsledky otázky č. 5.

5. Je, dle Vašeho názoru, informační a administrativní podpora organizací zastupujících zájmy MSP dostatečná a adresná?		
	N	% zastoupení
rozhodně ano	3	10
spíše ano	10	33
spíše ne	12	40
rozhodně ne	5	17
celkem	30	100

Zdroj: Vlastní

Na otázku, zda je informační a administrativní podpora organizací, které zastupují zájmy MSP dostatečná a adresná odpovědělo 10% respondentů „spíše ano“ a 12% z dotazovaných „spíše ne“. Dalším 3% se podpora ze strany zastupujících organizací jevila jako naprosto dostačující a zbývajících 5% spatřují tuto podporu jako zásadně nedostačující.

Tabulka 15: Výsledky otázky č. 6.

6. Zpracování projektové žádosti do GG EDUCA jste realizoval/a ?		
	N	% zastoupení
vlastními silami	11	37
s využitím zpracovatelské firmy	19	63
celkem	30	100

Zdroj: Vlastní

V otázce č. 6. byli respondenti tázáni, zda realizovali zpracování projektové žádosti vlastními silami, nebo využili zpracovatelskou firmu. Více jak tři pětiny z oslovených respondentů využilo služeb zpracovatelských firem (63%) a 37% dotazovaných zpracovávalo projektovou žádost vlastními silami.

Tabulka 16: Výsledky otázky č. 7.

7. Finanční prostředky na podporu rozvoje vzdělanosti zaměstnanců MSP jste z evropských zdrojů žádal/a poprvé?		
	N	% zastoupení
ano	21	70
ne	9	30
celkem	30	100

Zdroj: Vlastní

V této otázce byli respondenti dotazováni, zda finanční prostředky na podporu rozvoje vzdělanosti z evropských zdrojů žádali poprvé. Zkušenosti s čerpáním na danou problematiku mělo již 30% dotazovaných a 70% z oslovených uvádí, že na rozvoj vzdělanosti s podporou finančních prostředků z evropských zdrojů žádali poprvé.

Tabulka 17: Výsledky otázky č. 8.

8. Byly Vaše předchozí pokusy o čerpání finančních prostředků na podporu vzdělávání úspěšné?		
	N	% zastoupení
ano	5	56
ne	4	44
celkem	9	100

Zdroj: Vlastní

Tato otázka se týkala pouze respondentů, kteří v předchozí otázce již prokázali zkušenosti s čerpáním finančních prostředků na podporu rozvoje vzdělanosti. Necelá polovina dotazovaných - 44% uvádí, že jejich předchozí pokus nebyl úspěšný a zbývajících 54% odpovědělo kladně.

Tabulka 18: Výsledky otázky č. 9.

9. Uvažoval/a jste, že i do budoucna využijete možnost podpory vzdělávání z některého programu orientovaného na MSP?		
	N	% zastoupení
rozhodně ano	12	40
spíše ano	6	20
nevím	6	20
spíše ne	4	13
rozhodně ne	2	7
celkem	30	100

Zdroj: Vlastní

V této otázce vyslovovali respondenti svůj názor, zda i v budoucnu hodlají využít některého z programů na podporu vzdělávání. Více jak polovina oslovených - 60% se k opakované možnosti vyjádřila kladně. Dalších 20% odpovědělo „nevím“ a zbývajících 20% lze rozdělit mezi respondenty, kteří tuto možnost v budoucnu spíše nebo rozhodně nevyužijí.

Tabulka 19: Výsledky otázky č. 10.

10. Co je, dle Vašeho názoru, bariérou pro úspěšné čerpání finančních prostředků určených pro MSP z evropských zdrojů?		
	N	% zastoupení
nepřehlednost soustavy finančních nástrojů	14	18
složitost procesu zpracování a předkládání žádostí	26	33
objem finančních prostředků nutných na spolufinancování	9	11
administrativní zátěž v rámci řízení realizace projektu	17	22
zpoždění v čerpání finančních prostředků	6	8
deklarování zajištění udržitelnosti projektu	7	8
celkem	79	100

Zdroj: Vlastní

V této otázce respondenti vyjadřovali názor, co je dle jejich úsudku největší bariérou úspěšného čerpání finančních prostředků určených z evropských zdrojů pro MSP. I zde mohli respondenti zvolit z více odpovědí. Vůbec největší bariérou se jeví složitost procesu zpracování a předkládání žádostí, což uvedlo 33% dotazovaných. Mezi další závažné bariéry se řadí nepřehlednost soustavy finančních nástrojů s 18% a administrativní zátěž v rámci řízení realizace projektu uvádí 22% dotazovaných. V objemu finančních prostředků nutných na spolufinancování vidí problém jen 11% respondentů. U obou zbývajících variant odpovědí se shodně vyjádřilo 8% dotazovaných.

Tabulka 20: Výsledky otázky č. 11.

11. Myslíte si, že GG EDUCA v rámci nabídky vzdělávacích aktivit plně pokryl potřeby žadatelů?		
	N	% zastoupení
rozhodně ano	7	23
spíše ano	10	33
nevím	8	27
spíše ne	5	17
rozhodně ne	0	0
celkem	30	100

Zdroj: Vlastní

Ve výše uvedené otázce více jak polovina respondentů uvádí, že nabídka vzdělávacích aktivit GG EDUCA plně pokryla potřeby žadatelů. Následujících 27% nedokáže komplexnost nabídky posoudit a zbývajícím 17% se nabídka jeví spíše jako nekomplexní. Žádný z oslovených neodpověděl, že by nabídka vzdělávacích aktivit rozhodně nepokryla potřeby žadatelů.

Tabulka 21: Výsledky otázky č. 12.

12. Myslíte si, že na základě podpory vzdělávání z GG EDUCA Vaše firma posílila svoji konkurenceschopnost v rámci celé EU?		
	N	% zastoupení
rozhodně ano	6	20
spíše ano	12	40
spíše ne	8	27
rozhodně ne	4	13
celkem	30	100

Zdroj: Vlastní

Na otázku, zda si oslovení respondenti myslí, že na základě podpory z GG EDUCA jejich firma posílila svoji konkurenceschopnost v rámci celé EU, odpověděla více jak polovina respondentů kladně, konkrétně 60% oslovených se domnívá, že „rozhodně ano“ nebo „spíše ano“. O posílení konkurenceschopnosti není plně přesvědčeno 27% respondentů a 13% si rozhodně myslí, že podpora vzdělávání jejich konkurenceschopnost v rámci EU neposílila.

Tabulka 22: Výsledky otázky č. 13.

13. Co je, dle Vašeho názoru důvodem toho, že NUTS II Jihovýchod byl v čerpání finančních prostředků z GG EDUCA nejúspěšnějším ze všech regionů soudržnosti ČR?		
	N	% zastoupení
celkově nejvyšší počet MSP v rámci regionů soudržnosti	5	17
kvalitně zpracované projektové žádosti	16	53
nevím	9	30
celkem	30	100

Zdroj: Vlastní

U otázky č. 13 se 53% dotazovaných domnívá, že důvodem nejúspěšnějšího čerpání finančních prostředků z GG EDUCA z řad žadatelů podnikajících v regionu soudržnosti Jihovýchod byly kvalitně zpracované projektové žádosti. Necelá jedna třetina si důvody nebyla jistá a odpověděla „nevím“. 17% respondentů si myslí, že je to způsobeno celkově nejvyšším počtem MSP v rámci všech regionů soudržnosti.

Tabulka 23: Výsledky otázky č. 14.

14. Myslíte si, že pro Vás bylo realizování projektu ekonomicky přínosné či ekonomicky rentabilní i po vynaložení podílu na spolufinancování, popřípadě i nákladů na zpracování projektové žádosti zpracovatelskou firmou?		
	N	% zastoupení
rozhodně ano	9	30
spíše ano	13	43
spíše ne	8	27
rozhodně ne	0	0
celkem	30	100

Zdroj: Vlastní

Na otázku, zda byla realizace projektu pro firmu ekonomicky přínosnou či rentabilní i po vynaložení nákladů na spolufinancování nebo i po vynaložení nákladů za zpracování projektové žádosti odpověděli tři čtvrtiny dotazovaných kladně. Zbývající čtvrtina se vyjádřila negativně a odpověděla „spíše ne“. Variantu „rozhodně ne“ nevyužil žádný respondent.

Tabulka 24: Výsledky otázky č. 15.

15. Doporučil/a byste využít čerpání finančních prostředků na podporu vzdělávání z GG EDUCA nebo z některého jiného programu orientovaného na vzdělávání ostatním podnikatelským subjektům ze sektoru MSP?		
	N	% zastoupení
rozhodně ano	7	23
spíše ano	13	43
nevím	6	20
spíše ne	4	13
rozhodně ne	0	0
celkem	30	100

Zdroj: Vlastní

Na otázku, zda by žadatelé doporučili využít čerpání finančních prostředků na vzdělávání i ostatním podnikatelským subjektům odpověděla většina oslovených respondentů pozitivně, tzn. 66% oslovených „rozhodně ano“, nebo „spíše ano“. 13% respondentů by zapojení do finančního mechanismu jiným subjektům nedoporučilo a 20% respondentů se omezilo na odpověď „nevím“. Možnost „rozhodně ne“ nepoužil z oslovených nikdo.

4.3.3. Hodnocení dotazníkového šetření

V rámci první otázky byl zkoumán názor respondentů na kategorii MSP definovanou orgány EU jako podnik s počtem do 250 zaměstnanců. Výrazně kladné odpovědi, s největší pravděpodobností, ovlivnil definovaný soubor dotázaných, který byl tvořen úspěšnými žadateli GG EDUCA, tedy subjekty z kategorie MSP. Na výsledcích se pozitivně projevil fakt, že se respondenti dobře orientovali v problematice, k níž se vyjadřovali. V souladu s očekáváním více jak polovina dotazovaných (77%) považuje kategorii MSP za účelnou a odpovídající strukturu podnikatelského sektoru v ČR, což potvrzuje druhou hypotézu stanovenou v rámci této práce.

Jako nejzávažnější rizika omezení konkurenceschopnosti MSP dotazovaní vyhodnotili příchod nových konkurentů na trh, nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců a neschopnost vzdělávání a růst financovat. Na základě těchto výsledků šetření se lze domnívat, že podpora rozvoje vzdělávání je dotazovanými vnímána jako významný faktor podporující posilování konkurenceschopnosti podniku.

Významná část respondentů je přesvědčena, že podpora rozvoje vzdělávání zajistila jejich konkurenceschopnost i v rámci EU. Na základě odpovědí zbývajících jedné třetiny, která odpověděla neurčitě, se lze domnívat, že pro podnikání na regionální úrovni nehraje zvyšování vzdělání zaměstnanců tak výraznou roli, nebo že management nemá dostatečné informace sloužící pro ověření jejich postavení vůči konkurenci. Dalším důvodem může být i relativně dlouhá časová prodleva, během níž se výsledný efekt vzdělávání projeví v praxi a zajistí nějakou konkurenční výhodu.

Polovina dotazovaných respondentů považuje nabídku vzdělávacích programů za odpovídající potřebám trhu práce. Větší rozptýl vyjádření

zbývajících respondentů lze vyhodnotit jako nedostatečné zacílení věcného obsahu vzdělávání, které by bylo možné zajistit aktivním vstupem potenciálních příjemců do tvorby náplně nabízených vzdělávacích programů.

Negativní postoj dvou třetin respondentů k otázce zda informační a administrativní podpora organizací zastupujících zájmy MSP je dostatečná a adresná lze vysvětlit roztržitostí implementace OP LZZ, nesnadnou orientací v soustavě finančních nástrojů, komplikovaností procesu, který je spojen se zpracováním a předkládáním žádostí, složitostí hodnocení žádostí a v neposlední řadě i nedostatečně zajištěnou publicitou programu. Výchozí hypotéza „Informační a administrativní podpora organizací zastupujících zájmy MSP je dostatečná a adresná“ nebyla potvrzena, neboť se k ní negativně vyjádřilo 50% dotazovaných.

Dvě třetiny respondentů uvádí, že ke zpracování projektové žádosti využili zpracovatelské firmy. Na základě tohoto výsledku a s využitím výše uvedených závěrů, lze usuzovat, že pro většinu žadatelů je zpracování projektové žádosti velmi náročné a nejsou schopni nebo ochotni tuto činnost, z časových důvodů a z důvodu nedostatečné informovanosti o procesech zpracování žádostí vlastními silami zajistit.

Z výsledků šetření vyplynulo, že většina dotazovaných žádala finanční prostředky na podporu rozvoje vzdělávání poprvé. Zbývajícím vzorkem dotazovaných využil předcházejících zkušeností a polovina z nich byla v čerpání finančních prostředků na aktivity spojené se vzděláním úspěšná.

Více jak polovina dotazovaných uvažuje, že i v budoucnu využije některé z podpor na rozvoj vzdělávání. Zbývajícím škálu nerozhodných respondentů si lze, ze strany implementačních struktur jednotlivých programů, získat nastavením užší spolupráce s MSP při přípravě jednotlivých vzdělávacích aktivit a zvýšením obecné informovanosti o dostupné podpoře v rámci vzdělávání MSP.

Výsledky průzkumu definují největší bariery úspěšného čerpání finančních prostředků z fondů EU a ve zvýšené míře reflektují zřejmou složitost procesu zpracování a předkládání žádostí, administrativní zátěž v rámci řízení realizace projektů a nepřehlednost soustavy finančních nástrojů,

což nelze, ze strany žadatelů či příjemců, v žádném případě hodnotit jako překvapivé.

Výchozí hypotéza, že nabídka vzdělávacích aktivit v rámci GG EDUCA plně pokryla potřeby žadatelů, byla ověřována na výsledcích otázky č. 11. Více jak polovina dotazovaných je přesvědčena, že nabídka vzdělávacích aktivit v rámci GG EDUCA plně pokryla potřeby žadatelů. Toto zjištění potvrzuje celkový zájem o čerpání finančních prostředků z výše uvedeného opatření a převis žádostí uvedený v kapitole 4.1.3. Zjištěnými skutečnostmi byla výše uvedená hypotéza potvrzena. Lehce zvýšené procento respondentů ve výši 27% se vyjádřilo neurčitě, zřejmě z důvodu nedostatku informací umožňujících srovnání počtu žadatelů s počtem příjemců GG EDUCA.

Pátá hypotéza stanovená jako podpora rozvoje vzdělávání z GG EDUCA posílila konkurenceschopnost firmy v rámci EU, byla potvrzena výsledky otázky č. 12, neboť téměř dvě třetiny dotazovaných odpovídali, že jsou o zvýšení své konkurenceschopnosti, díky realizaci vzdělávacích aktivit přesvědčeni. Důvodem u nerozhodných a negativně smýšlejících respondentů může být skutečnost, že s ohledem na dlouhodobé dopady realizace vzdělávacích aktivit nelze s určitostí jejich pozitivní přínos ke konkurenceschopnosti podniku deklarovat. Dalším důvodem může být nedostatek informací pro ověření posilující funkce vzdělávání pro zajištění konkurenceschopnosti v rámci EU.

Dotazovaní respondenti jsou přesvědčení, že důvodem vysoké úspěšnosti čerpání finančních prostředků regionem soudržnosti NUTS II Jihovýchod byly převážně kvalitně zpracované projektové žádosti. Na základě tohoto zjištění lze usuzovat, že firmy ve značné míře využívaly služeb zpracovatelských firem, které obecně vykazují menší chybovost z formálního hlediska zpracování, stejně jako z hlediska přijatelnosti jednotlivých žádostí.

Více jak dvě třetiny dotazovaných jsou přesvědčeni o ekonomickém přínosu z důvodu realizace daného projektu. V otázce zaměřené na vydání doporučení příjemců - respondentů jiným subjektům MSP k realizaci vzdělávacího opatření s využitím podpory ze zdrojů EU se kladně vyjádřilo 66% respondentů. Tento výsledek ukazuje, že většina respondentů byla s

výsledky realizace daného opatření spokojena. Důvodem nerozhodných respondentů může být nenaplnění očekávání z realizace projektu, negativní zkušenosti související například s administrativní náročností řízení projektu či se zástupci implementační struktury, nebo složitostí procesu realizace projektu.

4.3.4. Doporučení

Pro docílení komplexnosti nabídky vzdělávacích programů a dostatečného zacílení jejich věcného obsahu, je vhodné potencionálním příjemcům umožnit aktivní vstup k tvorbě věcného obsahu vzdělávacích programů a aktivit. Toto doporučení je určeno zejména řídicímu orgánu v tomto případě MPSV ČR.

Pro zvýšení informační a administrativní podpory ze strany organizací zastupujících zájmy MSP, například Svaz průmyslu a dopravy ČR nebo Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, které mají možnost na úrovni tripartity projednávat a ovlivnit strukturu podpory MSP by bylo účelné podpořit a rozvíjet vzájemný konstruktivní dialog mezi těmito organizacemi s implementačními strukturami jednotlivých programů podporující aktivity MSP. Posílení recipročních informačních toků a vzájemná akceptace postřehů, tvorba, formulace a prosazování společných zájmů, může vést ke zlepšení orientace potencionálních žadatelů a příjemců, což může mít pozitivní vliv i na plynulost čerpání finančních prostředků alokovaných ve finančních mechanismech určených na podporu MSP. Tímto způsobem lze snížit i komplikovanost celého procesu, spojeného se zpracováním a předkládáním žádostí. Toto doporučení je určeno především organizacím zastupujícím zájmy MSP v Radě hospodářské a sociální dohody na straně podnikatelů, zejména Svaz průmyslu a dopravy ČR, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR a Unie zaměstnavatelských svazů ČR.

5. ZÁVĚR

Globálním cílem práce byla charakteristika finančních nástrojů podporujících rozvoj vzdělávání z prostředků EU. Pozornost byla soustředěna zejména na kategorii MSP ve vztahu ke zvýšení jejich konkurenceschopnosti prostřednictvím vzdělávání.

V kapitole 3.6. byly podrobně zmapovány a popsány tři operační programy čerpající finanční prostředky ze zdrojů EU, jejichž globální i specifické cíle přímo zasahují do oblasti podpory rozvoje vzdělávání, včetně popisu jednotlivých prioritních os, oblastí podpor a výše finančních prostředků vymezených pro alokaci. Věcným obsahem kapitoly byl naplněn cíl teoretické části práce, který zahrnoval popis základní struktury jednotlivých finančních nástrojů. Cílem praktické části byla analýza realizace a dopadů konkrétního implementovaného opatření prioritní osy 4.1 Adaptabilita, oblasti podpory 4.1.1 - Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků OP LZZ, v rámci všech regionů soudržnosti NUTS II a krajů, včetně ověření výsledků analýzy. Vstupní data použitá ke zpracování analýzy, to znamená počet zrealizovaných projektů a výše alokovaných finančních prostředků, byla poskytnuta odpovědnými pracovníky příslušných institucí, které realizovaly výše uvedené opatření v rámci šedesáté výzvy. Pro účely ověření výsledků analýzy byl vybrán soubor empirických dat vztahujících se ke shodným ukazatelům z veřejně přístupných zdrojů dostupných na ČSÚ. Ověření výsledků analýzy, která zahrnuje reálné hodnoty počtu zrealizovaných projektů a výši alokovaných finančních prostředků v daném období na empirických údajích stejného typu ukazatelů předpoklad odlišné realizace podpory rozvoje vzdělávání v rámci konkurenceschopnosti ve všech regionech soudržnosti potažmo v krajích nepotvrdilo.

Vyhodnocení výsledků realizace a dopadů GG EDUCA bylo následně podkladem pro ověření úvodní hypotézy o největší úspěšnosti čerpání finančních prostředků na podporu rozvoje vzdělávání v rámci posílení konkurenceschopnosti z výše uvedeného opatření regionem soudržnosti NUTS

II Jihovýchod potažmo Jihomoravského kraje. Na základě výsledků byla tato hypotéza potvrzena.

Součástí cílů praktické části bylo na základě dotazníkového šetření ověřit výchozí hypotézy definované v rámci této práce. V druhé hypotéze byl vyjádřen předpoklad, že kategorie MSP je považována za účelnou a odpovídá struktuře podnikatelského sektoru. Na základě velmi výrazného počtu kladných odpovědí lze konstatovat, že tato hypotéza byla potvrzena. Třetí hypotéza, že informační a administrativní podpora organizací zastupující zájmy MSP je dostatečná a adresná se nepotvrdila, neboť více jak polovina dotazovaných není se systémem a fungováním podpory spokojena. Další hypotéza, že nabídka vzdělávacích aktivit v rámci GG EDUCA plně pokryla potřeby žadatelů, se potvrdila. O komplexnosti nabídky je přesvědčena polovina dotazovaných. Poslední hypotéza, že podpora rozvoje vzdělávání z GG EDUCA posílila konkurenceschopnost firmy v rámci EU, se na základě výsledků potvrdila, jelikož značný počet dotazovaných je o své konkurenceschopnosti v rámci EU přesvědčen.

SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY A PRAMENŮ

BOHÁČKOVÁ I., HRABÁNKOVÁ M., *Strukturální politika Evropské unie*, 1. vydání, C.H.Beck, 2009, ISBN 978-80-7400-111-6, 188 s.

BUDÍK, J., *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*, Express, 2009, ISBN 978-80-7408-014-2, 79 s.

ČESKÁ REPUBLIKA, *Abeceda fondů Evropské unie 2007 - 2013*. vyd. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 2008. ISBN 978-80-254-0319-8. 28.s.

ČESKÁ REPUBLIKA, *Koncepce malého a středního podnikání na období 2007-2013*, vyd. Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, 2006, 14.s.

ČESKÁ REPUBLIKA, *Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013: Strategie pro období 2007-2013*. vyd. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: 2007, 137.s.

ČESKÁ REPUBLIKA, *Návrh globálního grantu Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*. vyd. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. 2008, 17.s.

ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*. vyd. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. 2009, 115.s.

ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Podnikání a inovace*. vyd. Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. 2010, 161.s.

ČESKÁ REPUBLIKA, *Prováděcí dokument Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace*. vyd. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. 2008, 167.s.

ČESKÁ REPUBLIKA, *Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR pro období 2012-2020.*, vyd. Úřad vlády ČR a Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, 2011, 53. s.

ČESKÁ REPUBLIKA, Usnesení vlády České republiky ze dne 22. února 2006 č. 175 k Návrhu Národního rozvojového plánu České republiky na léta 2007 – 2013.vyd. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: 2007, 4.s.

DOPORUČENÍ KOMISE (ES) 2003/361/ES ze dne 6.května 2003 o definici mikropodniků, malých a středních podniků. Úřední věstník EU. 2003, 6.s.

DVOŘÁKOVÁ. Z. a kol., *Management lidských zdrojů*, 1. vydání, C.H.Beck, 2007, ISBN 978-80-7179-893-4, 485 s.

EVROPSKÉ SPOLEČENSTVÍ, *Nová definice malých a středních podniků - Uživatelská příručka a vzor prohlášení*, Úřad pro úřední tisky, 2006, ISBN 92-894-7917-5, 50.s.

KISLINGEROVÁ E., NOVÝ I. a kol.,*Chování podniku v globalizujícím se prostředí.*, vyd.C.H.Beck 2005., ISBN 80-7179-847-9., 415 s.

MAREK, D., KANTOR, T., *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*, Barrister&Principal, 2009, ISBN 978-80-87029-56-5, 208 s.

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č.1783/1999, 11.s.

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1081/2006 ze dne 5 července 2006 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999, 7.s.

NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách). 45.s.

PAVLÁK, M., *Lidské zdroje a fondy Evropské unie*, Aspi, 2006, ISBN 80-7357-139-0, 128 s.

RADA (ES), NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj,

Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999. Úřední věstník EU 2006, 54.s.

RADA (ES), ROZHODNUTÍ RADY (ES) č. 702/2006 ze dne 6 října 2006 o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost, 22.s.

ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1639/2006/ES ze dne 24. října 2006, kterým se zavádí rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (2007–2013), 26.s.

ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) Č. 1982/2006/ES ze dne 18. prosince 2006 o sedmém rámcovém programu Evropského společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace (2007 až 2013), 41.s.

RYDVALOVÁ P., ŽIŽKA M., JÁČ I., *Inovace v malém a středním podnikání*. vyd. Computer Press, a.s. 2005., ISBN 80-251-0853-8., 173 s.

VEBER J., SRPOVÁ J. a kol., *Podnikání malé a střední firmy.*, vyd. Grada Publishing 2008., ISBN 978-80-247-2409-6., 305 s.

VODÁČEK L. A VODÁČKOVÁ O., *Malé a střední podniky: konkurence a aliance v Evropské unii*, vyd. Management Press., 2004, ISBN 80-7261-099-6., 192 s.

VOJÍK, V., *Podnikání malých a středních podniků na jednotném trhu Evropské unie*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, ISBN 978-80-7357-467-3, 264 s.

VOJÍK, V., *Specifika podnikání malých a středních podniků v tuzemsku a zahraničí*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, ISBN 978-80-7357-534-2, 276 s.

WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J. a kol., *Regionální rozvoj*, Linde Praha, 2008, ISBN 978-80-7201-699-0, 473 s.

WOKOUN, R., *Strukturální fondy a obce I*, Praha: Aspi, 2006, ISBN 80-7357-138-2, 144 s.

SEZNAM POUŽITÉ ZAHRANIČNÍ LITERATURY A PRAMENŮ

COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES SEC(2008) 2101,
Think Small First A Small Business Act for Europe, Brusel, 2008, 82 s.

REGULATION (EC) No 1080/2006 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT
AND OF THE COUNCIL of 5 July 2006 on the European Regional
Development Fund and repealing Regulation (EC) No 1783/1999, 11 s.

REGULATION (EC) No 1081/2006 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT
AND OF THE COUNCIL of 5 July 2006 on the European Social Fund and
repealing Regulation (EC) No 1784/1999, 7 s.

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

<http://www.czso.cz>.

<http://www.mmr.cz>.

<http://www.mpsv.cz>.

<http://www.strukturalni-fondy.cz>.

<http://www.czechinvest.org>.

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Vymezení kategorií podniků.....	16
Obrázek 2: Vymezení NUTS II a NUTS III v České republice	28
Obrázek 3: Zařazení operačních programů do soustavy strategických dokumentů	31

Seznam tabulek

Tabulka 1: Územní členění České republiky	27
Tabulka 2: Přehled regionů soudržnosti NUTS II a územních jednotek NUTS III	27
Tabulka 3: Vyhodnocení vybraných ukazatelů GG EDUCA v NUTS II	56
Tabulka 4: Vyhodnocení vybraných ukazatelů GG EDUCA v NUTS II v členění na NUTS III	56
Tabulka 5: Vybrané statistické ukazatele vztahující se k NUTS II.....	57
Tabulka 6: Vybrané statistické ukazatele vztahující se k NUTS II v členění na NUTS III.....	58
Tabulka 7: Vyhodnocení vybraných statistických ukazatelů v NUTS II v členění na NUTS III	59
Tabulka 8: Vyhodnocení vybraných statistických ukazatelů a ukazatelů GG EDUCA v NUTS II v členění na NUTS III	60
Tabulka 9: Vyhodnocení vybraných statistických ukazatelů a ukazatelů GG EDUCA v NUTS II	60
Tabulka 10: Výsledky otázky č. 1.	64
Tabulka 11: Výsledky otázky č. 2.	64
Tabulka 12: Výsledky otázky č. 3.	65
Tabulka 13: Výsledky otázky č. 4.	65
Tabulka 14: Výsledky otázky č. 5.	66
Tabulka 15: Výsledky otázky č. 6.	66
Tabulka 16: Výsledky otázky č. 7.	66

Tabulka 17: Výsledky otázky č. 8.....	67
Tabulka 18: Výsledky otázky č. 9.....	67
Tabulka 19: Výsledky otázky č. 10.....	68
Tabulka 20: Výsledky otázky č. 11.....	68
Tabulka 21: Výsledky otázky č. 12.....	69
Tabulka 22: Výsledky otázky č. 13.....	69
Tabulka 23: Výsledky otázky č. 14.....	70
Tabulka 24: Výsledky otázky č. 15.....	70

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora:	Jitka Sibalová
Obor:	Evropská hospodářskosprávní studia
Forma studia:	Magisterské kombinované studium
Název práce:	Strukturální fondy v ČR v období 2007 - 2013 ve vztahu ke zvýšení konkurenceschopnosti MSP prostřednictvím vzdělávání
Rok:	2012
Počet stran bez příloh:	83
Celkový počet stran příloh:	0
Počet titulů české literatury a pramenů:	31
Počet titulů zahraniční literatury a pramenů:	3
Počet internetových zdrojů:	5
Vedoucí práce:	Ing. Štefan Toth